



Maj
1980

Lovec

5 glasilo Lovski zveze Slovenije







V imenu vseh slovenskih lovcev smo že sestavili čestitko tovarišu Titu za 88-letnico njegovega življenja. Tokrat smo čestitko sestavljali s tesnobo v srcih, a hkrati z upanjem, da bo le premagal težko bolezen in se vrnil med svoje sodelavce in tudi med svoje lovske tovariše. A upanje se ni uresničilo. Že so stekli tiskarski stroji in začeli tiskati majsko številko našega glasila, ko nas je pretresla vest: Umrli je naš tovariš Tito!

Utegnili smo še umakniti čestitko s toplimi željami za njegovo ozdravitev in sliko obrobiti z barvo žalosti.

Sporočamo, da bomo junijsko številko posvetili njegovemu spominu.

Uredniški odbor glasila Lovec

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIII., št. 5

maj—veliki traven 1980

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.

Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, odgovorni urednik,
Miha Adamič, Drago Bitenc, Janez Černač,
Ivan Nemec, Ciril Štrumbelj, Veljko Varičak

Urednik: Boris Leskovic

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
koledarskega in hkrati lovskogospodarskega leta,
v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo SRS, št. 421-2/72,

je LOVEC oproščen prometnega davka.

Ta številka je izšla v 20 300 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih druženj

Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina za glasilo LOVEC,
je po članu 350 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 290 din, za inozemstvo
450 din. Posamezen izvod revije je 24 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej,
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC

Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed 90 din,
od 25 do 30 besed 200 din. Za vsako nadaljnjo
besedo 8 din. Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana: 50101-678-47158.

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Ko ruševец prileti, rad sede vrh dre-
vesa, nakar se spusti na rastišče
Foto Franc Jensterle, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Maj
Foto Boštjan Cvenkel
2. Medvedkov beli ovratnik je kakor
kita majskega cvetja okoli njegovega
vratu
Foto Janez Černač, Diana
- 3.—4. Ruševец gruli — ruševец pleše
Foto Jože Lavtižar, Diana
5. Srna, ki bo kmalu imela mladiča
Foto Mirko Hain, Diana
6. Lanščak ali starejši?
Foto Konrad Mlinar

IZ VSEBINE:

J. P.	129	Umrl je naš tovariš Tito
Marko Bulc	131	Razstava »Narava—divjad—lovstvo Ljubljana 1980«
Ivan Brinovec	132	Ob petdesetletnici Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi — CIC
Blaž Krže	135	Način uspešnega vlaganja fazančkov v lovišče
Karel Gošler	137	Preprečevanje škode od divjih prašičev na travnikih (prevod)
France Cvenkel	138	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Tone Svetina	139	»Bo to drevo jutri ob zori samevalo?«
Po lovskem svetu:	141	Jaki — slikar, grafik, keramik, lovec
Lovski oprtnik:	146	Lov in lovstvo v Franciji — A. J. Hettier de Bois Lambert
Jubilanti:	150	Lovci, varujmo gozdove pred požari! — G. Pavlič
Lovska organizacija:	151	Saša Vuga — petdesetletnik
	152	Spominski plošči Tonetu Prestorju in Albinu Valjavcu — F. C.
	153	Predavanji o gospodarjenju z veliko in malo divjadjo v sodobnih razmerah — B. L.
V spomin:	155	Franjo Lipko
Mladi pišejo:	156	
Lovska kinologija:	156	Mednarodna preizkušnja nem. kratkodlakih ptičarjev v Kremsu v Avstriji — L. Zadnik

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteni divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.



divji prašič
Vodeča svinja
je zaščitenal



srnjak
od 16. V.



ruševец



divji petelin
od 10. V.

Na okuženem in neposredno ogro-
ženem območju s steklino je do-
voljeno oz. priporočeno odstrelje-
vatl zverl vseh vrst in pižmovke.

Po stanju 15. 3. 1980 so bila v SR
Sloveniji s steklino okužena ob-
močja navedenih 11 občin: Dravo-
grad, Jesenice, Lendava, Mozirje,
Murska Sobota, Ravne na Koro-
škem, Slovenj Gradec, Velenje,
Radlje ob Dravi, Celje in Zalec.

Kljub temu, da je bila od 16. 3.
do 15. 4. 1980 steklina ugotovljena
le na območjih 7 zgoraj navede-
nih občin, veljajo še nadalje tudi
območja preostalih 4 zgoraj nave-
denih občin za okužena. Preberi
okvirjeno poročilo o steklini v SR
Sloveniji na 138. strani te številke.

Za neposredno ogroženo območje
velja ozemlje 10 km od meje s
steklino okužene občine v glo-
bino sosednje občine.

Ravnanje z uplenjenimi zvermi in
pižmovkami predpisuje 13. in 14.
točka odredbe o zatiranju stekline
(Lovec, št. 1 — januar 1979, na
6. strani).



11. V. vzhod ob 4.35 in zahod ob 19.23

26. V. vzhod ob 4.19 in zahod ob 19.40



= 7. V.,



= 14. V.,



= 21. V.,



= 29. V.

Razstava »Narava – divjad – lovstvo Ljubljana 1980«



Slovenski lovci so po svojih lovske organizacijah že seznanjeni, da bo letos v Ljubljani razstava z nazivom »Narava – divjad – lovstvo«. Tokrat objavljamo prvo podrobnejše poročilo o pripravah:

— Imenovan je častni odbor razstave:

Stane Dolanc, predsednik, in člani: Viktor Avbelj, dr. Jože Benigar, Lojze Briški, ing. Marko Bulc, Branko Jerkič, dr. Avguštin Lah, Ivan Maček-Matija, Ivče Majcen, ing. Ivo Marenk, ing. Andrej Marinc, Miha Marinko, Marjan Orožen, Rado Pehaček, Stane Potočar, dr. Miha Potočnik, Mitja Ribičič, Marjan Rožič, Franc Šetinc, ing. Mirko Šušteršič, Janez Zemljarič.

— Imenovan je organizacijski odbor:

ing. Alfonz Boltar, predsednik, in člani: Franc Gornik, dr. Jože Hlebanja, ing. Marko Kmecl, Blaž Krže, Mirko Leiler, Janez Markoli, Polde Mežek, Janez Nečemar, ing. Milovan Pleskovič, Mitja Rotovnik, Bojan Škrk, Marjan Tavčar, ing. Marjan Trebežnik, dr. Stane Valentinčič, Veljko Varičak, Albin Vengust, Marjan Vidmar, Ljuba Zadnik, Srečo Žerjav.

— Imenovane so naslednje komisije:

za propagando, za finance, za lov in umetnost, za kulturne prireditve, za kinologijo, za orožje, za ocenjevanje trofejev, za varstvo divjadi in okolja in za prostor.

— Organizacijski odbor kakor komisije so se že nekajkrat sestali, sprejeli svoje programe, po katerih že potekajo priprave.

— Prireditelja razstave sta Lovska zveza Slovenije in Zveza lovske družin Ljubljana. K sodelovanju so povabljene tudi vse lovske organizacije bratskih republik in pokrajin ter lovske organizacije sosednjih dežel Avstrije in Italije. Povabljeni sta tudi lovski organizaciji zamejskih Slovencev: Klub prijateljev lova v Celovcu in Društvo slovenskih lovcev Julijske krajine Doberdob.

— Strokovno pokroviteljstvo razstave je prevzel Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). To pomeni, da bodo na razstavi ocenjene trofeje imele mednarodno priznano veljavo.

— Za razstavo pridejo v poštev lovske trofeje uplenjene divjadi od leta 1971 in tiste, ki še nikoli niso bile razstavljene, a izpolnjujejo merila za nagrajevanje z medaljami, ki so ista kakor na zadnjih mednarodnih lovske razstavah. Razen za gamsa, ki so:

— bronasta medalja od 100 do 105 točk,

— srebrna medalja od 105,1 do 110 točk

— zlata medalja od 110,1 točke dalje.

— Osnovni namen razstave pa ni v prikazovanju vrhunskih trofejev. Razstava naj bi seznanila širše občinstvo predvsem z naporom in cilji slovenskega lovstva, ki si je zadalo temeljno nalogo: varstvo divjadi in naravnega okolja. Zato bo na razstavi prikazana divjad v razmerah sedanje kulturne pokrajine na Slovenskem, prikazani pa bodo tudi napori lovske organizacije pri usklajevanju različnih interesov uporabnikov istega prostora: urbanizma, gozdarstva, kmetijstva, lovstva. Da bi se izognili raznim osebnim, kratkoročnim, komercialnim in neprehtanim odločitvam v veliko škodo naravnih dobrin rastlinskega in živalskega sveta! Ta najpomembnejši del razstave naj bi izzvenel kot opozorilo in opomin za ohranitev naravnih in z delom pridobljenih vrednot naravne dediščine.

— Razstava bo s tem v zvezi predstavila vlogo in naloge, ki jih pred lovce postavlja slovenska Ustava in Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. Zlasti pri varstvu narave in ohranjanju ter gojitvi divjadi, kot dobrini splošnega družbenega pomena.

— Razstava bo prikazovala tudi druge družbene in kulturne dejav-

nosti lovcev ter njihovih organizacij, kakor npr.: dela slovenskih slikarjev, kiparjev, pisateljev, fotografov itd. na temo Narava – divjad – lovstvo; kulturno in športno udejstvovanje lovske organizacije ter pripravljenost lovske organizacije v sistemu SLO in DS. Iz tega izhaja, da razstava ne bo namenjena zgolj lovcem, temveč predvsem širšemu občinstvu.

— Na osnovi sklepov in priporočil skupščine Lovske zveze Slovenije, na 10. seji 2. februarja 1980, je bil prvotni finančni načrt stroškov razstave znižan v smislu stabilizacijskih usmeritev na 3,7 milijona dinarjev. Večji del bodo zbrali lovci sami, lovske družine in lovske organizacije združenega dela. Ostali del sredstev bo zbranih s komercialnimi reklamami, s prodajo značk, s prispevki drugih organizacij in skupnosti ter z vstopnino.

— Lovci v organizacijskem odboru in lovci, ki jim je ali jim še bo zaprta priprava razstave, bodo delo opravili prostovoljno in brezplačno.

— Izbran je že tudi znak razstave (zgoraj ob naslovu), ki bo spremljal in označeval razstavo v tisku, drugih občilih, na plakatih, značkah in medaljah lovske trofeje.

— Značke z znakom razstave v raznih izvedbah bodo v prodaji po 20 din. Značka v posebni izvedbi bo namenjena izključno lovcem in ne bo v prodaji.

— Vstopnina na razstavo bo 20 din za osebo; za skupinske obiske učencev osnovnih in drugih šol bo pa znižana na 10 din. Treba je poudariti, da bo razstava izredna priložnost za nazorni pouk pri spoznavanju narave in biologije. Zato organizatorji pričakujejo velik, organiziran obisk učencev številnih šol.

— Razstava bo v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani, od 24. oktobra do 2. novembra 1980. O nadaljnjih pripravah bomo v Lovcu sproti poročali.

J. P.

Ob petdesetletnici Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi – CIC

Marko Bulc, predsednik komisije za mednarodne odnose Lovske zveze Jugoslavije

Letos bo minilo 50 let od rojstva Mednarodnega sveta za lovstvo (Conseil International de la Chasse — ali s kratico CIC), ki je pred nekaj leti razširil svoj naziv v Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier — ali še vedno s kratico CIC). Od 6. do 9. novembra 1930 so v Parizu predstavniki 21 držav ustanovili to mednarodno organizacijo z namenom, da razvija lovsko znanost in brani interese lovstva — kot so to zapisali. Nekatere naloge so že tedaj podrobno opredelili in izvolili vodstvo organizacije na čelu s predsednikom Maximom Ducrocqom (Francija).

XXVII. generalna skupščina CIC, ki se bo sestala od 9. do 13. maja 1980 v Rimu, bo delovno proslavila ta — za mednarodno lovstvo — pomemben jubilej.

Vpogled v dokumente kaže, da je že pred 50 leti dozorelo spoznanje, da je razvoj tudi v lovstvu presegel razmere, ko lahko vsaka država sama zase razrešuje vsa vprašanja lovstva.

Tako, kakor so se med državami po svetovni gospodarski krizi 1929—1931 zaradi nove ekspanzije kapitala, ki se ni želel ustavljati na državnih mejah, začele spletati številne nove politične, predvsem pa gospodarske vezi, je to veljalo tudi za druga področja — tudi za lovstvo. V novem razvoju so postala dragocena ne samo nova lastna spoznanja, temveč tudi izkušnje drugih. Porajati se je začela tudi zavest o medsebojni prirodni povezanosti in odvisnosti. Od tod že na ustanovni seji opredelitev, da naj CIC predvsem zagotavlja stalne zveze med lovci vseh držav, zbira lovsko zakonodajo in druge za lovstvo pomembne materiale, da bodo dostopni vsem. Že tedaj so sprejeli stališče, da naj se skupna spoznanja, ki jih pripravljajo posebni odbori (komisije) v obliki resolucij in sporočil, dostavljajo vladam in lovskim

organizacijam posameznih držav. Na prvi seji so sprejeli tudi način odločanja, glasovanje po mandatih (na vsakih 5 milijonov prebivalcev en glas, s tem, da nihče ne more imeti več kot 8 mandatov — glasov). To je zagotovilo odločilno vlogo velikih držav.

Predstavniki Jugoslavije na ustanovnem sestanku ni bilo. Že na drugi seji CIC, ki je bila 30. maja 1931, pa so poleg ustanovnih članic Nemčije, Združenih držav Amerike, Argentine, Avstrije, Belgije, Danske, Španije, Finske, Francije, Anglije, Grčije, Madžarske, Italije, Luksemburga, Mehike, Monaka, Norveške, Nizozemske, Portugalske, Romunije, Čehoslovaške pristopile in že prisostvovala še Afganistan, Albanija, Brazilija, Kanada, Kitajska, Kolumbija, Kostarika, Egipt, Haiti, Japonska, Liberija, Nikaragva, Panama, Paragvaj, Iran, Siam, Švica, Turčija, Urugvaj, Venezuela, Švedska in Jugoslavija.

Jugoslavija je torej od leta 1931 do danes neprenehoma članica CIC — če odmislimo čas vojne, ko so bile pred ljudmi pomembnejše in težje naloge.

Naj opozorim, da je CIC že na drugi seji, maja 1931, sprejel pet resolucij:

— o orožju, s priporočilom, da se uvedejo legitimacije, ki omogočajo

prenos orožja in municije prek državnih meja;

— o zaščiti ptic selivk, kjer apelira na prepoved lovljenja z zankami, mrežami, limanicami in reflektorji; na prepoved izvajanja lova v času gnezdenja; na prepoved izpuščanja ostankov kurilnega olja (mazuta) v morja in reke, zaradi onesnaževanja, ki škoduje predvsem vodnemu življu;

— o zaščiti divjadi redkih vrst, kjer apelira na posebno zakonsko zaščito divjadi vseh vrst, ki so postale redke;

— o parkih in rezervatih, kjer poziva države, da pospešujejo ustanavljanje področij, na katerih bo vsak lov prepovedan in se bodo preučevali in izvajali zaščitni ukrepi;

— o urejanju lova med sosednimi državami, kjer poziva države — sode, da lovopuste urejajo skupno, upoštevajoč klimatske in vremenske razmere ter razmnoževanje divjadi.

Sprejeto je bilo tudi priporočilo, da predstavniki vsake države pripravijo posebno poročilo o lovski zakonodaji svoje dežele, ki bo dostopno vsem.

Ta stališča in priporočila izpred petdesetih let so zanimiva še posebej zato, ker kažejo, da imajo za nekatera, celo evropska področja, še danes enak pomen kot tedaj. Prvo jugoslovansko delegacijo v CIC so sestavljali: ing. Vojko Koprivnik, predstavnik ministrstva za gozdove in rudnike, dr. Milovan Zoričić, prof. dr. Milan Marinović in dr. Gedeon Dungjersky, kot predstavniki lovske organizacije.

In vendar je CIC vse do pred nekaj leti — kljub ambiciji, da je svetovna organizacija — imel le značaj lovske organizacije evropskih držav. Na vseh generalnih skupščinah, sejah administrativnega sveta in komisij so v glavnem prisostvovali in odločali le lovski predstavniki evropskih držav (nad 90 %).

Vsebinska dela je bila pretežno us-



1. Predvojna značka CIC



2.



3.



4.

merjena k lovu, k preučevanju pogojev za povečanje števila divjadi zaradi lova, k etiki izvajanja lova in manj h gojitvi in varstvu divjadi, kot delu človekovega okolja.

CIC je bil ves ta čas mnogo bolj organizacija posameznikov, naprednih ljubiteljev lova in narave in zainteresiranih (veleposestva, kapital) kakor pa organizacija milijonov lovcev, organiziranih v lovskih organizacijah. Posamezniki, člani CIC, niso mogli dovolj izražati interesov lovcev posameznih držav, ker jih pač v resnici niso predstavljali. Kljub vsemu temu pa gre CIC zagotovo velika zasluga, da so prenekatere znanstveno-strokovna in organizacijska lovska vprašanja postala širše znana in rešitve uporabljene. Priznati je tudi treba, da so komisije CIC za veliko divjad Evrope in Azije, za afriško divjad, za malo divjad, za ptice selivke, za muzeje in trofeje dale na stotine koristnih spodbud in nakazanih rešitev vladam in lovskim organizacijam. To vse je vplivalo na izreden napredek lovstva v Evropi in tudi širše, na razvoj lovske stroke in znanosti pa tudi na boljše medsebojno razumevanje.

CIC v zadnjih letih doživlja precejšnjo preobrazbo.

Odločneje se odpira proti državam sveta, ki še niso njegove članice. Sedaj je v CIC zastopanih 52 držav, od tega 26 izven Evrope. Nastajajo pogoji, da stališča CIC postanejo univerzalna. Toda še vedno je več kakor polovica držav članic Združenih narodov, ki so izven CIC in več ali manj brez sodobno organiziranega lovstva.

S tem, da se je naziv »Mednarodni svet za lovstvo« razširil v »Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi« je izražena — čeprav za sedaj še bolj zunanje — sprememba v pogledih na lovstvo, katerega



5.



6.



7.

2. Povojna značka CIC

3. Značka CIC ob zasedanju generalne skupščine I. 1970 v Budimpešti

4. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1971 v Madridu

5. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1972 v Texelu

6. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1973 v Varšavi

7. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1974 v Teheranu

naloga naj predvsem postane: varstvo in gojitev divjadi.

Nova osnovna načela, sprejeta na skupščini v Bruslju 1976. leta, objavljena v našem glasilu »Lovec«, št. 9/77, obvezujejo in usmerjajo k organizirani dejavnosti za ohranjanje zdravega človekovega okolja (favna, flora) in ne več samo za lov v prvotnem pomenu.

S sprejetjem novega statuta CIC na skupščini leta 1979 v Atenah se ustvarjajo nove možnosti, da CIC postane resnično organizacija lovcev in lovskih organizacij. Vsaka država ima v CIC sedaj nacionalno delegacijo, ki jo sestavljajo delegati lovstva določene države. Vsa stališča v komisijah, administrativnem svetu (vodstvo organizacije med zasedanji skupščine) in na skupščini se sedaj izražajo kot stališča nacionalnih delegacij. Voljo posameznikov torej zamenjujejo na delegatskih osnovah sprejeta stališča nacionalnih delegacij.

K tej novi usmeritvi CIC je z aktivno vlogo v precejšnji meri prispevala lovska organizacija Jugoslavije, ki uživa v CIC velik ugled zaradi predsednika Tita, napredne lovske zakonodaje, demokratičnih samoupravnih in socialističnih odnosov v lovstvu, naravnosti k ohranitvi narave in uspehov pri gojitvi, varstvu in lovu divjadi.

V mednarodnih razmerah obstajajo nekatere nove težnje in pojavi, ki terjajo nove aktivnosti lovskih organizacij in CIC.

Pojavljajo se številni novi nosilci s svojo dejavnostjo za varstvo divjadi. Vse bolj so prisotne države, meddržavni organizmi: Evropska gospodarska skupnost — EGS (Bruselj), Evropski svet (Strasbourg), Skupnost za ekonomske odnose vzhoda — SEV (Moskva) in Organizacija združenih narodov — OZN ter njene specializirane orga-



8.



9.



10.

nizacije: Mednarodna organizacija za kmetijstvo in prehrano (FAO), Mednarodna organizacija za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO), Organizacija za zaščito ptic (BIRS), Svetovni sklad za zaščito divjih živali (WWF) itd.

Pri tem je značilno dvojno: prvo, da CIC v teh aktivnostih skoraj ni prisoten, in drugo, da vsa ta dejavnost ni usklajena. Angažirani so številni izvedenci, velika denarna sredstva, tečejo številne vzporedne in nepovezane akcije — zato uspehi niso zadovoljivi.

V lovskih organizacijah držav obstajajo številne nove izkušnje in dobre rešitve glede gojitve, varstva in lova divjadi. Te izkušnje niso dovolj znane drugim. CIC ne funkcioniira dovolj kot kanal za izmenjavo izkušenj tako glede zakonodaje in pravnega varstva kakor tudi znanstveno-strokovnih spoznanj, organizacije itd., kljub temu, da je ta naloga — kot osnovna — postavljena že od ustanovitve.

Obstaja vrsta konvencij (Ramsarska, Washingtonska itd.) ter vrsta resolucij, stališč in priporočil skorajda z vsake od dosedanjih šestindvajsetih generalnih skupščin CIC. Kaže, da se v CIC preveč zadovoljujemo samo s sprejemanjem stališč in priporočil, ne spremljamo pa dovolj, kako se v praksi uresničujejo. Le majhen premik v praksi je zagotovo pomembnejši kakor številna dobra, a neuresničena stališča!

Prisotno je tudi nagnjenje h krepitevi in širjenju sekretariata CIC v Parizu, vedno nove potrebe po povečevanju finančnih sredstev za CIC (kotizacije, subvencije), čeprav osnovno dejavnost CIC, ki je v neposrednem interesu lovskih organizacij oz. članstva, opravljajo strokovne komisije.

Ko se oziramo na pot, prehojeno v petdesetih letih, spoznavamo, da



11.



12.

8. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1975 v Chambordu

9. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1976 v Bruslju

10. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1977 v Marseillu

11. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1978 v Sofiji

12. Značka CIC ob zasedanju gen. skupščine I. 1979 v Atenah

je mnogo storjenega. In vendar, z ozirom na že veliko spoznanega, toda neuresničenega, predvsem pa na vedno nove probleme, ki jih prinaša sodoben razvoj, vidimo, da smo pred nalogo, da na novo pomagamo opredeliti strategijo CIC vsaj za naslednjih nekaj let. Potreben je skupen dogovor o novih prednostnih nalogah in načinu zagotavljanja denarnih sredstev za te aktivnosti. Da bi CIC res postal svetovna lovsko organizacija, je gotovo potrebno, da se vanj včlanijo nove

države, posebno dežele v razvoju, z velikimi staleži divjadi, ki pa so često podvrženi uničenju. Nekatere izmed teh držav nimajo ustreznih izkušenj, znanja, kadrov in organizacije, da bi to preprečevale. Zakaj bi morala vsaka sama priti do sodobnih izkušenj glede gojitve, varstva divjadi in lova? CIC in njegove članice razpolagajo z ogromno znanja, kadri in izkušnjami in bi z njimi lahko pomagale tem deželam. Akcije prek predstavništev v drugih deželah bi pomagale k ustreznim rešitvam. Taka naloga je tudi ocena dejavnosti vseh pomembnih mednarodnih organizacij v lovstvu, ki bi jo moral pripraviti sekretariat CIC, da bi na njegovi osnovi opredelili, v katere dejavnosti drugih organizacij se CIC vključi in kako.

Razmere že davno terjajo, da se pri CIC organizira banka podatkov o zakonih o lovu in pravnih predpisih ter o znanstveno-strokovnih izsledkih. Lovske organizacije bi občasno obveščali o bibliografiji takih del; nacionalna delegacija, ki bi želela, bi to naročila in dobila s plačilom fotokopiranja. Enako naj bi CIC ustvaril pregled filmov in literature (strokovne in beletristike) z lovsko tematiko. Obvestila o tem, katera organizacija kaj ima, naj bi dobivale nacionalne delegacije.

Osnovna dejavnost bo tudi v bodoče delo komisij. Te so že doslej opravile veliko koristnega. Strnjene so najnovejša izkušnja o gamsu, jelenu, srnjadi, muflonu, kozorogu in medvedu ter o škodi, ki jo povzročajo parkljarji. Strnjene so najnovejša izkušnja o fazanu, jerebici, kotorni in nekaj o zajcu. Ugotovljena in predložena je vrsta potrebnih varovalnih ukrepov za ohranitev ptic selivk (kljunači, race, gosi itd.). In še bi lahko naštevali.

Za vsako komisijo naj bi pripravili triletni program dela. Vključiti je

treba tudi ekološke vidike. O programih naj bi predčasno razpravljale nacionalne delegacije, odobrili pa bi jih administrativni svet. Seje komisij o posameznih strokovnih vprašanjih (muflon, gams, zajec itd.) bi financirali tako, da država organizatorica plača dvorano, prevajanje in tiskanje povzetka ugotovitev, udeleženci pa bi nosili stroške potovanja. Če je nujno, lahko organizatorica nosi tudi stroške predsednika komisije. To pomeni financiranje dejavnosti, ne pa proračuna CIC! Tako bi razrešili velik del finančnih problemov, ki nastajajo. Prvenstvene teme za razprave v CIC kaže predlagati:

— varstvo divjadi glede na sodobne poljedelske in gozdarske metode,

— varstvo človekovega okolja v sodobnih pogojih življenja,

— informacije (izobraževanje lovcev), obveščanje javnosti, zveze s tiskom, zaščita lova itd., ker so izkušnje vsakega koristne za vse.

Komisija za evropsko in azijsko veliko divjad bi lahko strnila izkušnje o gojitvi in varstvu divjih prašičev in lovu nanje (kar še ni obdelano) in izkušnje na temo o velikih zvereh (volk, ris, šakal).

Komisija za malo divjad bi lahko

spojila izkušnje zadnjih treh let o zaščiti in varstvu zajca, komisija za ptice selivke pa analizirala in ocenila, kako se v posameznih državah izvajajo konvencije in priporočila, ki jih je CIC do sedaj sprejel.

Kakor kaže, je pri teh srečanjih posebno treba analizirati spremembo naravnih pogojev — biotopa in ukrepov, ki zmanjšujejo vpliv sprememb na divjad, tj. ugotavljanje življenjskih možnosti za divjad.

Petdeset let ni dolga doba. Je čas ene same človeške generacije. In vendar smo v tem kratkem času pričeli velikih sprememb. Človeštvo je spoznalo, da je naša zemlja ena sama ladja z isto usodo za vse na njej. Spoznalo je, da odkritje nuklearne energije, poti v vesolje in še mnogo drugega novega tako pretili, kakor »up budi«. Odvisno je od človeštva samega, ali bodo zmagali razum, mir, enakopravnost, sožitje med narodi, racionalen odnos do narave in vsega živega, človeški odnos do sočloveka in narave.

Vse oblike človekovega sodelovanja lahko k temu pripomorejo. In sodelovanje med narodi za gojitev, varstvo in lov divjadi, s posluhom lovca za najgloblje občutke — še posebej! Naj naša dejavnost v CIC k temu v bodoče prispeva še več!



Osemtesedenski fazan

Foto L. Pavlin

Osebnost nisem bil nikoli privrženec umetno vzrejenih fazanov, ampak sem se zavzemal, da bi z vsemi silami poskusili ohraniti v naravi osnovne staleže male divjadi vseh vrst, da bi bilo naravno razmnoževanje dovolj učinkovito za kar največ male divjadi vseh vrst v naših loviščih.

Pri nas, v lovišču LD Slovenska Bistrica, vsakoletna zaporedna vlaganja fazančkov niso bila nikoli posebno uspešna. Premišljevali smo, kje so napake, in analizirali postopke, kako bi prišli do zelenih uspehov. Želeli smo, da bi bil vsak vložen dinar kar najbolj smotrno izkoriščen.

Glede na zadnje vlaganje, ki je bilo zelo uspešno, pa smo s tovariši prišli do zaključkov, ki jih posredujem tudi drugim slovenskim lovcom, saj so marsikje pred enakimi ali podobnimi vprašanji.

Odločili smo se torej, da vložimo šesttedenske fazančke iz umetne zreje. Skrbno smo proučili lovišče in določili ustrezno mesto za gradnjo izpusta, od koder naj bi se pozneje fazani širili tudi v druge dele lovišča.

Zgradili smo izpust 60 × 35 m. Zanj smo uporabili alu-pletivo z veliko-

Način uspešnega vlaganja fazančkov v lovišče

Ivan Brinovec, LD Slovenska Bistrica

Številčnost male divjadi se v loviščih neprestano zmanjšuje, zato so mnoge lovske družine, ki gospodarijo z malo divjadjo, pričele že pred časom razmišljati, kako bi pridobljena sredstva iz lovišča najuspešneje vračale v lovišče. Nujno bi bilo, da se ta sredstva vračajo v najkvalitetnejši obliki. Največkrat

se lovske družine odločijo za vlaganje umetno vzrejene male divjadi, predvsem fazanov, ponekod tudi jerebic in rac mlakaric.

Namen mojega prispevka je, da poskusim, na osnovi lastnih izkušenj, prikazati, kako dosežemo najboljši uspeh pri vlaganju 6-tedenskih fazančkov v lovišče.



Fazan z ljubezenskimi klici in udarci perutnic oznanja, da je na rastišču (do 2 ha) on gospodar

Foto L. Studinka

stjo odprtini 30 mm in z debelino žice 2,2 mm. Višino mreže smo določili 3 m. Za nosilce smo uporabili betonske stebre ϕ 8 cm $\times$ 380 cm. Razdaljo med posameznimi stebri smo določili na 3 m.

Spodaj smo stebre povezali z betonskimi deskami. Vrata izpusta so aluminijasta in tako široka, da lahko skozi zapelje traktor. V ta vrata pa smo naredili še manjša, ožja vrata, za vstopanje in izstopanje fazanerista — dežurnega lovca. V izpust smo napeljali tudi čisto, pitno vodo, ki se nateka v rezervoar s sifonsko regulacijo količine vode. Od tu so speljani odvodi do napajalnikov. Nabavili smo tudi avtomatske krmilnike in jih razmestili po prostoru, namenjenem za krmljenje. Nad prostorom za krmljenje smo namestili streho. V bližini izpusta smo naredili visoko prežo — opazovalnico dežurnega lovca za nadzor fazančkov. Lovec je imel s preže pregled nad celotnim izpustom. Tudi čuvajnico smo zgradili

in jo opremili z vsem potrebnim za nemoteno dežurstvo. Vsak dežurni lovec (obvezno vsi lovci) je dežural neprekinjeno po 24 ur. Polovico tal celotnega izpusta smo posadili s topinamburjem, polovico pa posejali z deteljo. Največ skrbi smo imeli zaradi drevja, ki ga ni bilo v izpustu, da bi dajalo potrebno senco in služilo fazanom za prenočevanje.

Drevje je bilo namreč v neposredni bližini, zunaj izpusta. Zaradi določenih razlogov ni bilo namreč mogoče, da bi drevje vgradili v izpust. Fazančke smo naročili v fazaneriji Vurberg, vendar so jih namesto 200, zaradi nepredvidenih težav, poslali le 150. V ogradi je na enega fazana prišlo 14 m² površine. Vse fazančke smo obročkali, da smo pozneje ugotavljali uspeh vlaganja. Fazane lahko obročkamo na več načinov, vendar bi priporočil najcenejši, a tudi najenostavnejši način. Trdo bakreno električno žico, oblečeno v plastiko 2,5 mm (strokovni

izraz P-žica), navijemo na železno palico ϕ 9 mm. Navito žico potem s ščipalkami narežemo na obročke, ki jih pozneje natakemo fazanom na noge.

Izpusta namenoma nismo pokrili, zato je že drugo noč kar tretjina fazančkov prenočevala na drevju zunaj ograde — izpusta, v neposredni bližini. Čez nekaj dni so se jim pridružili še ostali. Zjutraj ni bilo posebnih težav; večina se jih je z drevja spustila nazaj v izpust, druge, ki pa so ostali zunaj, je dežurni lovec brez težav spravil nazaj skozi vrata.

Najbrž ni potrebno posebej poudariti, da so fazani privabili v bližino izpusta veliko prijateljev fazanjega mesa (lisice, kragulje, potepuške pse, mačke itd.). Dežurni lovci so imeli z odganjanjem le-teh precej dela. Lisica je ponoči celo poskusila pod ograjo skopati luknjo, kar pa ji ni uspelo.

Dežurstvo smo odlično organizirali in tudi izvajali. Člani so pri tem

pokazali veliko požrtvovalnosti. Fazani so hitro rastli. Zamenjali so repna peresa. Kljuvanja repnih peres (perožerstva) ni bilo, to zato, ker je imel vsak fazan dovolj prostora (14 m²).

Že po treh tednih smo opazili, da se je ločila manjša skupina fazanov, ki se je sicer od ograde — izpusta precej oddaljevala, zvečer pa se je redno vračala in prenočevala skupno z drugimi fazani na drevsih ob izpustu.

V 40 dneh smo imeli le 8 fazanov izgube. Nekaj fazanov se je ubilo, nekaj pa jih je odnesel kragulj. Čez čas smo opazili, da so pričeli kar vsi fazani zapuščati izpust. Zvečer so se vračali na svoj stari prostor prenočevati in zjutraj so se v izpustu redno nahranili. Ograjo smo odstranili, ko smo videli, da ni več potrebna.

Omeniti moram, da smo že po 14 dneh začeli prehajati z umetne na zrnato hrano. Redno smo jim tudi dajali zdravila proti rdečemu črvu, ki povzroča pri mladih fazanih bolezen singamozo. Zdravila smo jim dajali zgolj preventivno; znakov te bolezni namreč nismo opazili.

Sredi oktobra smo začeli z lovom na fazane, vendar je bilo sklenjeno, da okoli izpusta na širšem prostoru ne bomo lovili. In glej, 3 km od izpusta smo že odstrelili 4 obročkane fazane — peteline!

Odslej smo pri izpustu dežurali le občasno. Takoj so bile izgube pri fazanih večje. Ugotovili smo, da je prav kragulj velik nepridiprav. V tem času (poletje) je kragulj tudi zaščiten, da ne smeš nanj niti streljati. Uporabo pasti, ki zgrabi za noge, pa prepoveduje zakon. Občasno dežuranje je bilo odslej le zato, da smo lažje ugotavljali stanje in opravili manjša dela. V odprtem izpustu je bilo vedno dovolj hrane, tako da so se fazani lahko prišli nahraniti. Še vedno je precej fazanov prenočevalo na drevju blizu izpusta. Pri obhodih lovišča smo fazane opazili v odda-

ljenosti do 5 km od izpusta. Prav te različne oddaljenosti fazanov so mi utrdile mnenje, da ni dobro oziroma da je celo škodljivo, ker ponekod lovci fazane razmeščajo v različne predele svojega lovišča. Žival si brez dvoma sama poišče najustrenejše stanišče za svoj obstoj.

Po dveh mesecih in pol so se vsi fazani porazgubili po lovišču. Čeprav smo v bližini izpusta uredili več krmišč, jih tu nismo zadržali. Blizu izpusta je ostala le manjša jata, kakih 10 fazanov.

Po vsem tem, kar sem tu zapisal, smo po 80 dneh z veseljem ugotovili, da smo imeli pri takem načinu vlaganja in prilagajanja fazanov samo 20 % izgub. Kljub temu pa smo opazili tudi negativne posledice takšnega vlaganja. Fazani se namreč človekove bližine preveč navadijo in niso tako plašni

kakor izvaljeni v lovišču. Zaradi tega smo sklenili čuvajnico letos premakniti dlje od izpusta (vsaj 100 m od ograje), obiske svojcev dežurnih lovcev omejiti na najnujnejše in dežurni lovec naj bi nosil posebno, nenavadno oblačilo.

Cilj mojega pisanja ni, da bi se hvalil z našimi uspehi. Želim le, da bi skupaj s spoznanji tudi drugih lovcev, ki se trudijo, prišli do skupnih zaključkov in da bi bilo vlaganje fazanov v bodoče učinkovitejše, da ne bo treba več tarnati nad neuspehi s fazančki iz umetne vzreje ipd. Osebnostno sem tudi mnenja, da bi bilo v bodoče potrebno skleniti bazenske dogovore (ali celo širšega območja), ki bi določali, koliko fazanov bo nabavila vsaka posamezna LD in tudi način spuščanja v lovišče. Brez načrtnega, vestnega dela ni uspehov!

Preprečevanje škode od divjih prašičev na travnikih

Iz »Die Pirsch«, št. 24/79, prevedel Blaž Krž

Kadar izdatno obrodita hrast in bukev, je to izredno pomembno za vse rastlinojede živali v gozdu. Za parkljasto divjad so plodovi teh dreves pomembna hrana, predvsem za divje prašiče. V mnogih loviščih pa lahko divjad uživa omenjene plodove le na vsakih nekaj let, kajti hrast in bukev obrodita v neenakomernih časovnih presledkih. Le v mešanih gozdovih, kjer poleg domačih samoniklih listavcev raste tudi ameriški rdeči hrast (*Quercus rubra*), ki obrodi skoraj vsako leto, so plodovi na voljo divjadi leto za letom. Kljub temu pa imajo leta z dobrim obrodом tudi negativne posledice, to so škode na travnikih in pašnikih, ki jih povzročajo prašiči.

V začetku septembra se navadno prične pogosto, več mesecev trajajoče, enolično prehranjevanje divjih prašičev, ki so sicer vsejedi, z izredno hranljivim želodom in žirom. V njem je razmerje beljakovin in škroba 1 : 16, to pa vodi k občutnemu pomanjkanju beljakovin živalskega izvora. Dokaj velika potreba njihovega organizma po vitaminu B-12, katera ob pomanjkanju živalskega oz. beljakovinskega dela prehrane ni sorazmerna, sprošča veliko naravno težnjo teh živali po »živi« — animalni hrani. Skratka, brez mesa divji prašiči dolgo ne zdrže. In ker je, zlasti v letih z dobrim obrodом plodonosnega drevja (isto velja za področja z intenzivnim



Divji prašiči na pašniku

Foto B. Gale

krmljenjem divjih prašičev), enoličnost hrane še zlasti poudarjena, se močno poveča potreba organizma po živalskih beljakovinah. Zato divji prašiči hočejo zadostiti potrebi svojega organizma na njim najlažje dostopnih mestih — z ritjem po travnikih in pašnikih, da bi dobili črve, bube, miši ipd.

Zlasti, ko mokro pozno poletje onemogoča spravilo otave, kupi gnijoče trave nudijo pod seboj odlične pogoje za razmnoževanje polžev, ličink žuželk, miši. Divji prašiči pogosto obiščejo taka mesta. Podobno je na pašnikih v suhih poletjih, ko se kravjeki hitro posuše. Jeseni, pa tudi pozimi, divji prašiči v kravjelih najdejo številne hrošče ter ličinke in žuželke mnogih vrst. Pri

iskanju teh mesnih poslastic divji prašiči najprej razrijejo manjša mesta, kmalu zatem pa je prerit ves pašnik.

To pogosto veliko stane

Pri takih okoliščinah neizbežno nastane vprašanje odškodnine za škode, ki so nazadnje tudi v finančnem pogledu lahko zelo velike. Največkrat ne zadošča zgolj plačilo za ravnanje razritin na travnikih in pašnikih, ampak je potrebno v skrajnih primerih, poleg ravnanja in branjanja, površine tudi na novo zasedjati ali celo tudi doplačati razliko zaradi slabše košnje naslednje leto. To nam narekuje iskati poti za zmanjšanje škod od prašičev.

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. 3. do 15. 4. 1980 so z območja SR Slovenije laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 184 živali (113 lisic, 11 psov, 16 mačk, 2 zajca, 18 srnjadi, 2 gamsa, 12 jazbecov, 3 dihurje, 2 kuni, 2 ovci in 3 pižmovke).

Veterinarski virološki inštitut v Ljubljani je ugotovil steklino pri 1 srni z območja občine Celje, pri 8 lisicah in 1 srni z območja občine Dravograd, pri 7 lisicah, 1 mački in 1 dihurju z območja občine Mozirje, pri 4 lisicah z območja občine Ravne, pri 1 lisici z območja občine Radlje ob Dravi, pri 10 lisicah z območja občine Slovenj Gradec, pri 28 lisicah, 2 jazbecih in 1 dihurju z območja občine Velenje. Skupno je bilo torej na območju SR Slovenije ugotovljenih 66 primerov stekline.

Bolezen se v tem času ni razširila na območja novih občin. Še vedno je največ obolelih živali v treh občinah koroške regije in v sosednjih dveh občinah. Velenje in Mozirje, kjer so ugotovili skupno 64 ali 97 % vseh primerov stekline v Sloveniji.

Pomembno je poudariti, da že dalj časa ni bilo stekline pri psih, ki so sicer najpogostejši prenašalci bolezni z divjadi na ljudi. Ugotovitev stekline pri mački pa opozarja, da je treba pozornost nad mačkami zaostri, da bodo ljudje čim manj izpostavljeni okužbi.

Karel Gošler

Mrhovišče za prašiče

V že omenjenih predelih, še bolje pa na posebnih za krmišča izbranih mestih (v sestojih listavcev, ki dobro rodijo, v bližini kaluž in stečin) je divjim prašičem zlasti v zimskih mesecih potrebno nuditi živalske beljakovine v obliki mesnih odpadkov. Ne pridejo pa v poštev mesni odpadki ali mrhovina domačih in divjih prašičev. Z njimi lahko v lovišče zanesemo svinjsko kugo, kar se je v preteklosti dogajalo. Priporočljivi so klavniški goveji odpadki, kakor črevesje in vampi. Tudi drobovina divjadi ali neuporabna (npr. povožena) divjad pride v poštev. Paziti pa moramo, da divjih prašičev ne okužimo s trihino, kar je možno s polaganjem poginulih ali pokončanih psov in mačk. Uporabimo lahko tudi poginulo perutnino, ki ni poginila zaradi kužne bolezni. Taki perutnini pa je priporočljivo obžgati perje (perje odstraniti z ognjem), najbolje kar na mrhovišču. Divji prašiči radi jedo tudi ribe in ribjo moko.

Privajanje prašičev

Za privajanje divjih prašičev na tako obliko hranjenja oz. dodajanja živalskih beljakovin je potreben določen čas. Pri tem je potrebno na vsakem področju iskati nove, izvirne rešitve. Izredno dragocene so lastne izkušnje. Iz njih vemo, da se škode na poljih in travnikih prično pojavljati zlasti konec zime oz. v začetku pomladi. Zaradi tega skušamo poleg klasičnega krmljenja s koruzo dodajati tudi živalsko beljakovinsko hrano. To zato, da divji prašiči ne bi primanjkljaj iskali na poljih, travnikih in pašnikih. Pri vsem tem je potrebno znova pripomniti, da divji prašiči na splošno ne rijejo za zabavo, pač pa zato, da bi zadostili potrebam lastnega organizma po ustreznih beljakovinah. Zato nam nobeno opravilo, ki služi temu pozitivnemu namenu, ne sme biti pretežno!

»Bo to drevo jutri ob zori samevalo?«

France Cvenkel

Stane je spal v globokem snu, kakor že zlepa ne. Ni slišal ukanja sove okrog lovske koč, ne bokanja srnjaka, ki ga je v nos ščegetal dim. Lovski čuvaj Peter je namreč zakuril v pečici, pristavil čaj za gosta in zase. Potem je Staneta narahlo pocukal: »Čas je, da se pripraviva!« Nista veliko govorila, a Stane je čutil, da v Petrovih očeh sveti topel žarek, kakor želja, da bi bil lov za mladega lovca uspešen.

Na nebu so svetile zvezde, ko sta zaprla za seboj vrata lovske koč. Čudovito tišino je motilo le žuborenje studenca, ki je hitel s hriba v dolino. Stane je globoko vdihnil svež gorski zrak in stopil za vodnikom. Pot med mogočnimi bukvami in košatimi jelkami je bila nevidna, zato je Peter prižgal svetilko. Stane je ubiral stopinje za čuvajevim korakom, kajti Peter je vedel, kako in kam je treba stopiti. Vzpenjala sta se po pobočju. Pod vrhom je Peter ugasnil luč in obstal. Nemo sta lovca drug zraven drugega prisluškovala. S tega mesta je čuvaj Peter poslušal petelina prejšnje jutro.

Spev divjega ali velikega petelina je preprost kakor govorica pragozda, a čudovito doživetje vsakomur, ki mu je srce uglasila narava. Pogosto z istega drevesa, na katerem prespi noč, jutro za jutrom pozdravlja s svojo pesmijo zarjo na vzhodu in osvaja srca grahastih kokoši. Štiri dele ima njegova kitica.

Prične s klepanjem, a to ni glas udarjajočega kladi na koso, bolj je podobno padanju težkih deževnih kapelj z veje na kamnita tla. Telep — telep — telep! Klepanje preide v vedno hitrejšo trljanje ter preskoči na glavni udarec. Tlonk!

Zvok, kakor če potegneš zamašek iz steklenice. Glavni udarec se tudi najdlje sliši; če imaš dobro uho in če je lega gozda prikladna, tudi tristo metrov daleč. Sledi brušenje ali škripanje. Nekoliko je podobno glasu kose, ko jo kosec brusi. Sššš — sššš — sššš! Brušenje je vrhunec

petelinove pesmi, tedaj mu od naračanja drgeče vse telo. V ljubezenski zamaknenosti je gluha za vse, kar se dogaja okrog njega. Zato ga lovec naskakuje in strelja med brušenjem.

Število divjih petelinov v gozdovih po naših hribih in gorah, kakor tudi drugod po Evropi, naglo naračduje. Temu je kriva civilizacija, ki prodira tudi v osrčje gozdov in gora. Divji petelin, ki je pravzaprav žival pragozda, se pa ne zna in ne more prilagoditi novim razmeram. V letu 1963 je bilo v loviščih Slovenije uplenjenih še okrog 300 petelinov, v letu 1977 pa samo 50. Res je, da ne le zato, ker je petelinov veliko manj kakor nekoč. Zakon o varstvu in gojitvi divjadi iz leta 1976 je dvmesečno lovno dobo skrčil le na 21 dni v letu, od 10. do 31. maja. Lovske organizacije tudi vse bolj omejujejo lov na to divjad in redki so lovci, ki se jim nasmehne boginja Diana in dobijo dovoljenje za odstrel divjega petelina.

Peter in Stane sta še vedno čakala, ko da bi se zlila s tišino porajajočega se jutra. Na nebu so ugašale zvezde in nebo na vzhodu je rumenelo. V grmu se je oglašala taščica s svojim srebrnim glasom. Ali petelin ne bo zapel? Tedaj je obraz starega lovca Petra spreletel nasmehe:

»Ali ga slišite?«

Stane je pozorno prisluhnil.

»Da, petelin kleplje! Dobro poslušajte!« je šepnil Peter.

Tedaj so se tudi Stanetu odprla ušesa in prvič v življenju je poslušal pesem velikega petelina. Lovca je združil občutek lovske sreče.

»Napolnite puško!« je šepnil Peter. Potem je prijel gosta za roko.

»Naprej!«

Petelin je bil oddaljen nekaj sto metrov, zato še ni bilo treba paziti na vsak korak, toda vse razločneje se je slišal njegov »telep-telep«, zlasti pa njegov »tlonk!« Petelin je klepal, trljal in brusil kakor za sta-

Divji petelin poje tudi na tleh

Foto R. Marenčič, Diana





Takole je pa Valentin prvič videl pojočega petelina

Narisal T. Juvan

vo. Vmes je pokal glavni udarec. »Telep — telep — telep, tlep-tlep-tlep, lep-lep-lep. Tlonk! Šššš-sššš-sššš...«

Kitica je sledila kitici.

»Naskakovala bova!« je Peter trdneje stisnil gosta za roko.

V Stanetovem srcu je bilo veliko pričakovanje. Prvič v življenju bo tudi videl mogočnega ptiča puranje velikosti. Rahel drget, ki ga sproži lovska mrzlica, mu je spreletel telo.

Ko sta bila kakih sto korakov od čarobnega pevca, je čuvaj dal gostu znamenje z očmi: zdaj pa le počasneje, še previdneje, samo po en korak ali skok, med brušenjem!

Glavni udarec — tlonk! Zdaj — in sta skočila. Med vsakim brušenjem korak za korakom. Tedaj pa, presneto, se pod Stanetovim čevljem

z glasnim truščem prelomi suha veja. Lovca obstaneta kakor pribita. Znojne kaplje so jima stopile na čelo. Trenutki napete tišine. Ali je petelin slišal njun korak in opazil premikajoči se senci med debli? Ne, ni, kajti njegova ljubezen je silna. Zopet je začel peti. Tlonk! Še nekaj skokov. Tlonk! Še dva, še en korak...

Pri debeli bukvi je čuvaj previdno dvignil kazalec in pokazal med veje. »Ga vidite?«

Te slike Stane ne bo nikoli pozabil. Na goli bukovi veji je stal z izteg-njenim vratom, s povešenimi perutmi in z razpetim repom v pahljačo. Na vzhodu pa je žarela jutranja zarja. Petelinova pesem se je mešala z žvrgolenjem drobnih ptic — mlademu jutru v pozdrav.

Stane je gledal in poslušal kakor

zamaknjen, kakor da se je spojil z nastajajočim jutrom v gori.

Peter ga je dregnil: »Streljajte!«

Lovsko pravično, med brušenjem, da petelin ne bo vedel, kako in kdaj se bo preselil v večno lovišče, je pomislil Stane in dvignil puško. Smrtonosna cev se je naravnala na belo liso na petelinovih prsih. Pod njo utriplje vroče srce čarobnega pevca. Jutri ob zori bo to drevo samevalo, pomladi tu ne bo več... Staneta je stisnilo pri srcu. Boril se je sam s seboj. Toda v tem hipu se je treba že odločiti! Kaj bo rekel moj spremljevalec, če ne sprožim? Sicer pa, smo ali nismo lovci tudi varuhi narave? Mar ni dovolj, da sem ga videl in slišal njegovo pesem? Ali naj s svojim strelom tudi jaz pomagam kopati grob tej vrsti, da bo še hitreje izginila iz naših hribskih in gorskih gozdov?

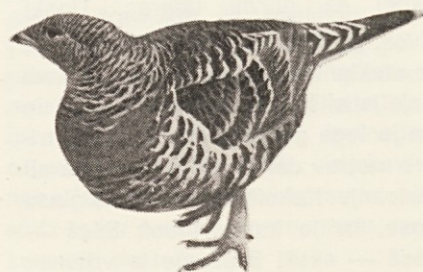
Stane je povesil puško.

V goščavi pod petelinom so zaklokale kokoši. Črn ptič z rdečimi obrvmi in s kovinsko lesketajočimi se prsmi se je spustil čez rob, kamor so ga klicale rjavo grahaste družice.

»Mlad sem še, v življenju bom še lahko ustrelil divjega petelina. A tudi če ga ne...« se je Stane opravičil vodniku.

V orlovskih očeh starega lovskega čuvaja je zablestela solza. S svojo težko roko je segel Stanetu v dlan in jo toplo stisnil z obema rokama:

»Hvala vam in čestitam vam, moj dragi mladi lovec!«



Jaki – slikar, grafik, keramik, lovec

Tone Svetina

V tisočletnih davninah, kamor ne seže človeški spomin, ob začetkih obstoja človeškega rodu, o katerih sklepamo iz redkih izkopanin in neder zemeljske skorje, so vznikle in se nizale neštete lovske kulture. Človek je bil po nuji borbe za obstanek najprej lovec. Stotisočletja so vtisnila pečat v njegovo zavest in človek lovec je vtisnil sledove zavesti in čutenja z risbo v pečinsko steno, v živalske kosti in v kamen.

Lov je bil vse do sedanjosti navdih upodablajoči umetnosti, v bližnji preteklosti pa so ga vse bolj izpodrivali, sprva z religioznimi motivi, dokler v abstraktnih smereh ni došla izginila. Vendar je človek v vsej svoji zgodovini tako tesno povezan z živalskim svetom, da se ne more odtrgati od njega. Ker v razvoju človeškega duha nič povsem ne izgine, kar se iz kolektivne ali individualne podzavesti izkoplje in izrazi na tak ali drugačen način, zato je tudi lov kot motiv v umetnosti tudi v sedanjem času našel ustrezne manifestacije vse od realističnih do romantičnih ter nadrealističnih fantastičnih predstav.

Usedline davnin se prav gotovo najmočnejše javljajo v delih slikarja, grafika in keramika svetovnih dimenzij, fantasta in nadrealista Jožeta Horvata-Jakija, ki je tudi lovec. Petnajst let je minilo, odkar sem se seznanil z deli tega izjemno zanimivega in močnega slikarja. V ljubljanski Mestni galeriji je razstavljal sto slik v sijočih barvnih kombinacijah, z barbarsko in moderno simboliko, ki so me kar potegnile vase. Spor in spoj razuma z nagoni in strastmi sta bila povsod prisotna. Takrat sem preučeval Jungova dela in se ukvarjal s študijem globinske psihologije ter v tej zvezi tudi s pomenom lova v pradavnini in pri primitivnih ljudstvih.

Jakijeve slike so name napravile vtis, kakor bi se srečal z enim izmed magičnih tvorcev lovskih pečinskih slik. Nekaj surovo prvobit-

nega, sveže naravnega, barbarskega in kultiviranega je velo iz njih, nekaj, kar se je upiralo razumevanju in sleherni analizi.

Videti je bilo, kot bi bile te slike narisane s krvjo in rjavo barvo zemlje, s sončnim rumenilom, s svežino zelenja rastlin in ognjenim sijem. V teh slikah so bile izvirno uskladene osebne izkušnje s praslilikami in problemi celovitega človeškega duha. Povezovale so človeka kamene dobe z industrijsko civilizacijo in atomsko dobo. V njih sem videl vse živalske oblike od amebe do rib, ptičev, majhnih in velikih plazilcev, posameznikov in ljudstev v boju ter sledov človeka v prahu Meseca. Kakor bi vulkan bruhal potopljena tisočletja prvobitnih strasti in nagonov preteklosti in nam bi jih v redu nereda nastajanja in razpadanja nasul v začudene oči.

Začutil sem, da je to slikarstvo, ki privlači slehernega raziskovalca človeške duše in ljubitelja umetnosti ter lepote, z isto močjo, kot je vleklo človeka v neodkrita dežele, v nevarna morja, v džunglo, v globino zemlje, k vrhovom gora in ga vleče v veselje.

Po tej razstavi sva se z Jakijem osebno seznanila v njegovem domu. Kot umetnika in oba lovca sva bila takoj prijatelja. Čutila sva, da se lahko drug od drugega kaj naučiva in da sva si kot človeka v določenem prostoru in času potrebna. Vezala sta naju tudi skupna samorastniška pot in boj za uveljavitev prvinskih umetnosti.

Od takrat sva preživela marsikaj skupaj. Še boljše sva se spoznala na raznih razstavah, lovih in potovanjih.

Velik predal njegovih pisem in razglednic z mnogih delov sveta, kjer je razstavljal ali bil na lovu, in veliko katalogov ter izrezkov iz časopisov skoraj z vseh kontinentov o njem se je nakopičilo v letih prijateljstva.

O Jakiju sem napisal nekaj študij

in tudi roman »Zenica sonca«, ki še čaka na objavo, zamenjavala sva si umetniške storitve in bila ves čas povezana.

Z njim sem bil pri njegovih umetniških mecenih v Kölnu in Milanu, pri ljudeh, ki so pripravljali knjige o njem in pripravljali velike zbirke njegovih slik in grafik, ki ga imajo radi in se čudijo njegovemu ustvarjalnemu geniju.

Imel sem priložnost videti in preučiti nekaj tisoč njegovih slik in grafik. Med njimi nekaj izjemnih del, ki jih najbrž pri nas ne bomo nikoli več videli, ker so v zbirkah privatnikov in galerij v Nemčiji, Italiji, Ameriki, Afriki, na Japonskem in mnoga v Švici.

Izrabil sem priložnost, da sem se vse globlje seznanjal z umetnostjo tega človeka, z njegovo osebno uso- do in razmerami.

Sprehajati se po Jakijevem slikarskem in grafičnem opusu, pomeni bloditi po labirintih človekove podzavesti. Razložiti si pomene tisočev barvnih slik in grafik, pa tudi skulptur, velikih stenskih slik in keramike, slik, v katere je ujeto prekletstvo in veličastje tisočletnih vzponov in padcev človeškega duha, terja od nas nič manjše breme, kakor tavati po Dantejevem peklu. To je napor in užitek hkrati, ki nas vlečeta vase z enako močjo. Jaki nas sooča s spoznanjem, da živimo dvojno življenje. Eno resnično, drugo pa v svetu sanj, fantazije, iluzij in nočnih mor, kjer se začena srhljivo morje svobode, ki sega do meje spoznanja, in koder se odpirajo prepadi nespoznatnega. Začuden je nad magičnim slom življenja vseh oblik, kjer se prepletajo ploditev, rojstvo in smrt, harmonija in disharmonija, začetek in konec. Tu so čustva v spopadu z razumom, strah s pogumom, resničnost in sanje ter razsvetljenost z norostjo.

Jaki se je rodil kot slikar. Sam pravi:



»Če bi mi odsekali roke, bi slikal z nogami, če tudi nog ne bi imel, bi slikal kako drugače.«

V Jakijeveh risbah in slikah često zasledimo živalske, tudi lovske motive v raznoterih odnosih in kombinacijah. V ciklih »Prasvet«, »Plazilci«, »Bestiarij«, »Morsko dno« pa ti motivi povsem prevladujejo. V njih zasledimo vse odtenke delovanja nagona agresivnosti in strahu, napada in umika, bega, poraza in zmage. Lahko bi rekli, kot lovci, da je Jakijevo slikarstvo neke vrste ilustracija darvinističnega pogleda na svet. S slikanjem živali ponazarja odnose med ljudmi.

Konrad Lorenz je v svojih knjigah o vedenju in navadah živali dokazal, da se človeštvo lahko marsičesa nauči od živali in razvozla številne uganke.

V tem je tudi prastara kitajska modrost: »Vse, kar je značilno za živali, tiči tudi v človeku.«

Prav iz teh razlogov me je zanimalo, koliko lov, narava in življenje v njej vplivajo na Jakijevo ustvarjalnost.

Skupaj sva lovila gamse v Trenti pod ostenji Triglava, s Stanetom Dolancem smo bili skupaj na jelenjem lovu v Belju, pa v nižinskih loviščih Vojvodine, vodile smo dolge razprave tudi o lovu, ki je Jakiju vedno ljuba tema, kakor ljubezen in seks.

Jaki se sam nima za velikega lovca. V naravo ga vleče predvsem želja videti divjad in se oplajati nad vsakovrstnimi slikami in doživetji, ki jih vsak dan drugačne nudi priroda.

Ko se je vrnil s safarija v Afriki, v Keniji, je pravil, da ne ve, ali so ga bolj prevzele eksotične barve cvetja in rastlinja ter barve neba in savane, ali živali. Najmanj pa je želel streljati, tako je bil začuden in omamljen od tega nenavadnega sveta.

Ne bi bil lovec, če ga ne bi premamila kdaj pa kdaj tudi želja po trofeji. Vendar meni, da je pri lovu

odstrel konec doživetja, »arhiviranje« tistega lepega, kar je bilo pred tem.

Nemirnega, kot je, tudi pri lovu najbolj privlačita, prav tako kot v življenju, dinamika in sprememba. Vedno se mora nekaj dogajati.

Pri lovu pa se vedno nekaj dogaja, drugačna razpoloženja so, drugačne slike, druge barve, drugačne priložnosti, vedno nekaj neponovljivega. Zato ga najbolj prevzema in mami lov na divje prašiče, kjer je tudi nekoliko tveganja in nevarnosti.

Nad lovom in naravo se je navdušil že v zgodnji mladosti, ko je kot kratkohačnik klatil sadje z dreves in opazoval prekmurske lovce, bodisi na lovu ali pa, ko so se s plenom vračali z lova.

Otroku se je ubita divjad vedno smilila. Osupel je obstal pred misterijem nasilne smrti in prelitjem krvi. Bil je zelo občutljiv, vanj se je zajedla nevidna bolečina in tragika življenja, ki se ohranja s smrtjo drugih.

Zato njegove živali večkrat točijo solze ali pa so, kot ljudje, zvezane z verigami in vrvmi.

Tudi izrazi groze in strahu na lobanjah ter napol razpadla trupla živali imajo izvor v neobvladanem strahu.

Jaki je prav zato ljubitelj živih živali. Do trofej nima odnosa navadnega lovca. Dojema jih nekako z občutkom krivde in kesanja, čeprav ga nasilni nagon spet premami, da znova ukrivi prst na sprožilcu puške, vendar se to pri njem dogaja bolj redko.

Stik z naravo, doživljanje njenega krogotoka, letnih časov, vremena, samote, začudenja nad življenjskim slom divjadi in njihovimi navadami, to je tisto, ki ga vleče, da gre s puško na rami v gozd, na polje.

Pravi, da vse, kar doživi na lovu in v naravi, preoblikuje v takšne ali drugačne slike. Najbolj ga privlači različnost in sprememba terena, saj je lovil od Šar planine do Tri-

glava, na lov je bil povabljen v Nemčiji in Franciji in bil je na lovu tudi v Afriki.

Najbolj ceni tak lov, pri katerem se je treba potruditi kakor pri lovu na gamsa, v strmini, v snegu, daleč proč od naselij. V primerjavi z našim lovom pa se mu lov na afriško divjad zaradi preobilja živali zdi, kakor da bi lovil doma po dvorišču. No ja, to je pač njegov zorni kot, ker ga ne vleče preveč, da bi tvegati na nevarnih lovih, ki so samo v Afriki.

Prav toliko kakor lov mu pomeni lovsko prijateljstvo in prijetna družba na lovu in tudi po njem. Po vsem svetu si je dobil med lovci iskrene prijatelje, s katerimi vzdržuje trajne zveze, ga imajo radi in kupujejo njegove slike.

V Keniji in Tanzaniji ga je najbolj prevzela lepota savane, ki je zanj nepopisna. Pravi:

»Nikoli ne bom pozabil, kako žari sonce, ko vzhaja in zahaja ter meče sence v morje trav in gozdove cvetja. To je prava bajka v koloru! Omama za slikarja moje vrste! Kdor ni doživel Afrike, si tega ne more predstavljati... Tudi ptice, posebno jastrebi, ki takoj ogulijo žival do kosti, te prevzamejo. Pa nočni kriki džungle in domorodci...«

Bil je tako prevzet od barv in mige-tajočega življenja, da se mu je zdelo prava škoda ubijati. Njegov afriški ciklus, vsakovrstno cvetje močnih barv, ples Masajev s kopji, na njegovih slikah plešejo v krvi in ognju, pa potuhnjeno prežanje geparda ali leva, govori dovolj zgovorno, kako je doživljal Afriko.

»Na lovu sem se srečal tudi z mnogimi zanimivimi ljudmi, ki jih, če ne bi bil lovec, nikoli ne bi spoznal. Zelena bratovščina je res močna in razpredena po vsem svetu. Kamor prideš, se srečaš z lovci. Čudno, lovci se takoj najdejo in se med seboj spoznajo,« je menil.

Na vprašanje, katero lovsko doživetje se mu je najbolj vtisnilo v



spomin, so se mu zožile modre oči: »Ne boš mi verjel... Res je človek pretresen, ko pade jelen. Ali merjasec v polnem diru. Toda, meni se je najbolj usidrila v spomin lisica. Nanjo sem streljal na brakadi v Rogatcu. Tako tiho je prišla po jesenskem gozdu in tako naglo kakor senca. Komaj sem jo ujel na muho. Po strelu se je pognala kvišku, kot bi hotela splavati v nebo. Napravila je salto mortale in negibno obležala v odpadlem listju, oškropljena s krvjo, tako nežna in lepa je zdrsnila v večni spanec.«

Jaki, fantast, preoblikuje, kar vidi v naravi, v svoje predstave. Nikoli ne ponavlja prirode in ni faktografski (faktografija — način pisanja, ki navaja sama dejstva, brez razčlenbe). Kaže na njeno kaotično vretje in slepe sile, ki vladajo v njej. Skrivnostim neznanih bitij in pokrajin se bliža z drobno lučjo, zavedajoč se omejenih razumskih moči.

Pri Jakiju nastopa v številnih zvezah in simboličnih pomenih celotna živalska klasifikacija. V realističnem smislu je obdelal predvsem ptičje vrste, jelena, gamsa, srnjaka, nekatere afriške živali.

Za lovce bo zanimivo, če s pomočjo Jakijevega slikarstva predstavimo jezik simbolov, ker se le-ta javlja tudi pri drugih slikarjih narave in živalskega sveta, bodisi pri navicah in nekaterih akademskih slikarjih, ki pa spričo modnih smeri temu področju ne dajo posebnega pomena. Pri nas pa se »Klub Diana« zavzema za razvoj miselne nadgradnje ideologije in estetike o lovu in je problem, o katerem bomo govorili ob Jakijevih slikah, splošno zanimiv. Pri njem naletimo na konvencionalne, individualne in univerzalne simbole. Za razlago sanj in za slike, ki odražajo sanjski in fantazijski svet, moramo najti ključ do pozabljenega jezika, kakor te vrste govorico imenuje Erich Fromm.

Univerzalni simbol ima bistveno

zvezo med tem, kar je in kar predstavlja. Na primer: plameni ognja, voda, kri, telo, oče, mati, vladar in tako naprej. Življenje je kombinacija, lahko bi rekli, nekakšen splet razuma, obredov, religije, politike, dela, proze, poezije, dejanj in sanj. Vsaka slika je del te celote. Simbolizacija je cilj in sredstvo obenem. Prirodni znak je torej simptom nekega stanja stvari.

Zora je znak rojstva sonca. Pod posebnimi pogoji se znaki spreminjajo v simbole, zato so simboli naše predstave o stvareh in ne stvari same. So grupacija asociativnih zvez splošnega, ob izgubi konkretnega pomena. Slika je vedno izpovedno sredstvo simbolike. Je stil, je razpored njenih elementov.

Modernistično in nadrealistično slikarstvo, kot ga zaznamo pri Jakiju, vedno kombinira asociacije. Skuša izraziti nekaj, kar je podobno na primer glavi, rokam, perutim, krempljem, rogovju, rogem in tako dalje. Največkrat so jasnosti zabrisane in večpomenske. Posamezni deli so označeni s konvencionalnimi simboli. Univerzalni simbol, kot bit stvari, pa je zakrinkan in ga moramo razbrati. Zato je treba nekaj iskanja in razmišljanja, če hočemo razumeti pomen slike.

Dva gledalca nimata o isti sliki enakih predstav. Niti ne, kaj pomeni, vidita tudi vsak nekaj drugega in celo o tem, kaj je lepo in kaj ne, se bosta težko ujela. Ker posamezne kulture, narodi in celo ljudje različno tolmačimo simbole, je seveda v vsakem simbolu nekaj relativnosti. Simboli najmočnejše zaživijo v večjih kombinacijah. Tu dobijo strašen pomen, toda čim večje so kombinacije, tem težje so razumljive.

Sodobni tehnični svet se vrti na relacijah — gledati, računati, delati. Umetnost pa ne prenese teh praktičnih obrazcev, temveč — gledati in se čuditi in odpirati dušo temu, kar je človeštvo že pozabilo in česar se mora spet spomniti.

Za lažje razumevanje Jakijevih simbolov v slikarstvu, grafikah in risbi bom poskušal nekatere pojasniti na osnovi tolmačenj Pongracz-Santerja v knjigi »Carstvo sanj«. Avtorja sta skušala napraviti sintezo med problematiko sanjskih simbolov starih civilizacij in ugotovitvami Freuda in Junga ter njune šole. Nekatere Jakijeve slike izvirajo iz globljih slojev podzavesti. Zato učinkujejo kot podobe iz sanj. Vemo, da je svet sanj, vizij in prividov tisočletja vznemirjal ljudstva vseh ras. Vladarji, vojskovodje in navadni smrtniki so se zatekali k tolmačem, svečenikom ali čarovnikom in skušali doumeti svojo usodo. Seveda je bilo življenje v tesni povezavi z živalstvom in zgodovina se je prepletala z osebnimi usodami.

Nenehno izravnavanje raznih napetosti pomeni pri Jakiju osvobajanje tesnob, skrbi in strahu, ko se ena želja izpolni na račun druge, ali pa se nekatere želje na drug način, kakor simbolično v snu ali risbi, ne morejo drugače uresničiti. Najprej bom obravnaval tiste simbole, ki so tudi lovčemu blizu in jih Jaki največkrat uporablja. Naslov mojega romana o Jakiju je »Zenica sonca«. Sonce je simbol, najbolj pogost v njegovih slikah. To je svetleča se krogla z žarečim jedrom, ki ustvarja dinamiko svetlobe in sence, gibanja, ki predstavlja nosilni vir življenja.

Simbol civilizacije pa je oko, ki pomeni spoznanje in zrenje. Zavest, ki mrtvi naravi daje značaj lepote in živosti. Oko je univerzalni simbol, ki je svojčas pomenil tudi spolnost, oslepitev, kastracijo. Svetlost srca v povezavah pa se uporablja le za odnose v bodočnosti. Najbolj abstraktne Jakijeve slike pa so okrašene z očmi, ki gledajo s temnih, zastrtih ploskev z različnim pomenom.

Mnogostranski pomen imajo pri Jakiju kremplji, zobje, kosti, skratka, sredstva za napad in obrambo, po-



goji za obstoj, za prehrano in morjenje. Ti simboli so največkrat navezani na nasilje, nesrečo in smrt. V drugotnem pomenu so želje po uspehu, bogastvu in s tem v zvezi tudi za zadovoljitev strasti in nižjih čutov.

Krvave slike imajo poseben pomen. Po starih običajih je kri središče življenja. Po Forsterju je človek nastal iz krvi, bogov in zemlje. Primitivni lovci pijejo kri ubitih živali, in to predvsem travojede, z željo, da se moč in lastnosti prenesejo nanje. Saj smo celo pri nas v alpskih predelih imeli običaj lovskega krsta s pitjem krvi prvega uplenjenega gamsa.

V Jakijevih slikah so često stanja, v katerih so simboli upodobljeni v letenju, padanju ali lebdenju. To so predvsem vsakovrstne ptice in tudi druge živali s krili. Letenje na splošno simbolizira želje po uresničitvi spolnih hotenj, je občutek moči in želja, preseči svoje tekmece. Padanje je tesnobni občutek, kot znanilec prihajajočih težav, strah pred izgubo časti ali socialnega ranga, nastop nesreč in nevarnosti. Lebdenje pa pomeni vedno pričakovane nečesa neznanega, kar se javlja s strahom.

Freud pravi, da je rojstvo prvi izvor strahu. Bitje pride iz varnega v nevarni svet. Jaki često uporablja zapor, celico, grob, dom, maternico, kar je vse v zvezi z željo, da se človek skrije in vrne nazaj v varni svet svojega izhodišča. Enak pomen ima tudi gnezdo, ki ga zelo pogosto uporablja v svojih slikah.

Često uporablja tudi spolno združitve. Ljubezen je vrhunec življenja in pot v smrt, prek nadaljevanja vrste. To je notranja drama obnove in boja za življenje.

Boj je pogost motiv, v katerem se včasih ljudski, včasih živalski ak-

terji ali skupine, zagrizene, poginjajo druga v drugo. Vsekakor ima boj spolni pomen in kaže na spolno vznemirjenost in manifestira željo po zmagi.

Živali so pri Jakiju najpogostejše upodobljeni simboli z vsakovrstnimi kombinacijami, bodisi z ljudmi ali s stvarmi. So stvarne podobe ali povsem izmišljena čudna bitja. Arhitektska simbolika in predstave primitivnih ljudstev v njihovih običajih vedno zamenjujejo živali z ljudmi. Tudi zgodovinska tradicija povezuje človeški karakter z lastnostmi živali. Navedel bom le nekaj zvez z živalsko klasifikacijo:

Lisica je premetenec, volk — razbojnik, podlasica — okrutnež, golob — ljubezen in mir, bik, krava — plodnost, čebela — marljivost, kača — zdravilstvo, krokar — smrt, mačka — hinavstvo, pes — zvestoba, pav — lišpanje, podgana — ogabnost, sova — modrost, orel — vladar, školjka — vagina, jagnje — žrtev ...

Tako bi lahko naštevali dolgo vrsto simboličnih pomenov, ki so v uporabi pri raznih ljudstvih. Na splošno pa pomenijo liki divjih živali strah pred nagonskim in živalskim, pred strastmi in neukročenimi nagoni.

Jaki pogosto uporablja opico. V ljudskem praznoverju so opice od boga prekleti ljudje, simbolizirajo hudiča, nosijo nesrečo in pomenijo potencirano spolnost. Kot osebni simbol pomeni Jakiju opica karikiranega človeka v zvezi z nespametjo.

Ribe so splošni arhitektski simbol in jih Jaki najpogostejše uporablja v vsakovrstnih zvezah. Kot kače in konji združujejo najskromnejša nasprotja in pomene. Jaki jih upodablja pogosto v zvezi z mrežo, ki je ali ujetost ali spremljevalka la-

dij. Često zasledimo tudi leteče ribe fantastičnih oblik. Ribe so bile žrtveni dar za bogove, pomenijo pa tudi željo po obilju. Pri Mongolih je riba simbol budnosti, molčanja in zvestobe, je tudi znak izvoljenec in posvečencev, pri kristjanih pa znak vere. Za Džingiskana pa je bila riba znak obveščevalne službe. Jaki pogosto slika ptice ali njihove dele — peruti, kljune, kremplje, največkrat pa ptice v letu. Ptice so v glavnem dvospolni simbol. Včasih pa simbolizirajo smrt. Po Jungu predstavljajo ptice simboliko duše in njenih želja, v letu pa so simbol hrepenenja. Ptice ujede pa pomenijo napadalnost in željo po vladanju.

Sova se pri Jakiju pojavlja v kombinacijah z nočjo in tajinstvenimi razpoloženji. V starem Egiptu je bila to ptica smrti, glasnik božanstva, nesreče in bolezni. Ta pomen imajo sove vseh vrst tudi v ljudskem verovanju, saj pravijo, da sova izpoje bolnika na smrtni postelji. Sova je tudi simbol modrosti in tajinstvenosti.

Jaki zelo rad upodablja petelina. Ne slika ga kot naivni slikarji, temveč vedno v zvezi z drugo simboliko — z ognjem, kačami in ljudmi. Njegov petelin ni niti domač, niti divji, je pa bojovita ptica. Petelin je najizrazitejši moški simbol med pticami. Kaže na spolno potenco in plodnost. Kokotovo pero je bilo znak kmečkih upornikov, galski petelin pa je simboliziral budnost.

V vojnem ciklu se pogosto pojavljata gologlavi jastreb, kot simbol napadalnosti, in krokar, kot ptica smrti. V rumenih kombinacijah pa često vidimo goloba, ki spominja na ljubezen, dvorjenje, plodnost, nedolžnost, krotkost, bil je sveta ptica in simbol svetega Duha. Jaki ga je nekajkrat upodobil kot ptico



miru, ki skuša vzleteti iz krvavega ozadja.

Jagnje je simbol trpeče nedolžne žrtve. Jaki je verjetno kot otrok prisostvoval klanju jagnjet ali telet in ni prebolel pogleda na umirajoče živali, zato v slikah upodablja smrtni strah in agonijo umiranja.

Jaki rad upodablja skupine konj ali posamezne živali in tudi njihove glave. Včasih so to bitja s konjskimi kopiti. Tudi jelene in srne. Po Jungu so konji simbol poželenja, nakopičene življenjske moči in strasti. Isto velja za jelene. Črni konji, črni jahači — apokaliptični jezdeci — so znanilci katastrof in smrti. Razbesneli konji — strah pred lastno smrtjo, beli konji — življenjski uspeh. V sanjskem svetu pomenijo konji tudi ženske. Konj pomeni tudi ugled, moč, brzino in srečo. Na splošno je konj izraz nagonkega in pramaterinskega. Povezan je s potovanjem, z vodo, ladjo in daljavami sploh.

Tudi v socialnem ciklu zasledimo pri Jakiju pogosto kombinirane like z levjo glavo, šapami in gobcem drugih zveri, ki so največkrat v spopadu. Pomenijo moč, vzvišenost in probleme vladajočih ter močnih ljudi. Neredke so tudi pasje glave. Pes je tisočletni spremljevalec človeka in ga ima tudi vsak pravi lovec. Zato v budnem stanju pomeni prijateljstvo in zvestobo. Kot sanjska podoba pa je znanilec nesreče. V mitih se pojavlja kot demonski spremljevalec podzemskih bogov in je znanilec nesreče. Znale so egiptovske maske s pasjimi glavami. Črn pes pa pomeni smrt.

Kače in zmaji so prasimboli, ki jih Jaki najpogosteje upodablja v različnih zvezah. Kača je najpogostejši simbol spolnosti in s posebnim pomenom v medicini. Kačja glava je simbol za moški spolni ud, kače pomenijo srečo v postelji ali strah

pred njo. Povezujejo se tudi z imetjem, sovražniki in bogastvom. Pojavljajo se v mitih. Na primer v zgodbi o Adamu in Evi je kača zapeljivka. Kolhitska hydra je bila čuvaj zlatega runa. Zmaj je čuval zlato Nibelungov. Tajna moč zmajskega kamna. Stara kača — satan zapeljevec sveta v Apokalipso. Zmaj kot kombinacija kače in ptice predstavlja tudi najstarejše demone.

Ladje uporablja Jaki v zvezi z letječimi ribami, pticami, pošastmi in mrežami, demoni, ženskami in tako naprej. Ladja simbolizira človeško bitje, včasih celó državo. Pravijo, da je jezik krmilo človekove ladje. Poseben pomen ima tudi brodolom.

Upodalja tudi drevje, mnogokrat postavljeno iz živalskih likov. Imamo drevo življenja, ki predstavlja tudi rodbino ali miselni sistem. Drevo simbolizira plodnost, rojstvo in smrt. Posekano — propad ljudi. Pri nekaterih primitivnih narodih prosijo sekači drevo odpuščanja, ko ga posekajo. Drevo ima tudi zvezo s človekovim značajem, saj pravimo: Trd kot oreh, močan kot hrast, vitek kot topol, prilagodljiv kot vrba. Debla so falični simboli (falus = moški spolni ud), sadeži pa simboli prsi. Poznana je tudi spolna simbolika cvetja, ki ga Jaki pogosto slika in mu pomeni glede na barve obeleženje čustev.

Spolni pomen ognja se vleče kot rdeča nit skozi zgodovino vseh velikih kultur. Plameni ognja so divje strasti, strah, vojna, glad, ogenj na splošno simbolizira največje neovladljive sile narave. Ogenj na nebu je znamenje nesreče, strela pomeni prav tako spolni simbol, ogenj pomeni tudi ljubezen in uničenje, katarzo in življenjsko silo.

Mnoge slike imajo pri Jakiju za osnovno podlago barvo vode. Predmeti, stvari ali živali, lebdiijo v vodi.

Voda je simbol spremenljivosti, toka zavesti in zgodovine. Ker se je življenje porodilo v vodi, se največkrat veže tudi na oploditev, nosečnost, porod in splošno plodnost. Čista voda pomeni zdravje, motna in umazana pa težave in bolezen.

Razlaga podob iracionalne fantastike, v kateri nastopajo živalske maske in pošasti, pomeni soočenje z demoni, z namenom, ki ga poznamo iz življenja primitivnih ljudstev, to je želja, da bi potolažili in udomačili zle duhove. Vsi obrazi so zrcalo stanja duše.

Po Freudu so sanjski spolni simboli, katere pogosto odkrivamo v Jakijevih slikah, naslednji:

Penis (moški spolni ud) — vse, kar lahko prodre v telo: orožje — meč, pištola, kopje, sablja. Nadalje sveto število tri. Spolno vznemirjenje naznanjajo vsa leteča bitja. Ena mnogih simboličnih predstavitev spolnega akta je tudi lov na divjad ali medsebojno lovljenje živali. Divje razvejane živalske oblike so podobe čutnega vznemirjenja in močnih nagonov. Ženski spolni simboli pa so vsi predmeti z obliko votlega. Rov, jama, pečina, školjka, sod, polž, okno, vrata, hiša z balkonom in drugo.

Slike penisa so v starem veku pomenile najmočnejše obrambno sredstvo proti zlim vplivom.

Simbolika se veže tudi na barve. Navedel bom samo nekaj splošnih pomenov: rdeča barva — kri, vznemirjenje, spolne strasti, pohota; modra je barva duha in umirjenosti; bela — znak čistosti, slave, žalosti in praznine; črna je žalost, smrt, bolezen; rumena — vzvišenost, vladanje, zavist; zelena — upanje; temno zelena — strup in prevara; vijoličasta — verovanje in pokora.

Pomemben element pri presoji umetnosti je čudenje. Fromm pravi:



»Če je res, da je zmožnost začudenja začetek modrosti, potem je ta resnica žalostni komentar modernega človeka, kajti izgubili smo talent za to, da bi bili začudeni.«

Jaki se kot fantast vedno giblje v mrežah začudenja. Ko gledamo nekatere njegove slike, se nam zdi, da jih je delal v transu, v budnih sanjah, ves prevzet od poezije barv, vzhičen nad grozo vzvišenega in prestrašen nad globino, okoli katere se v neskončnem barvnem spektru v množici resnic in stvari neustavljivo vrti kolo življenja. Kdor se ne zna čuditi svojim sanjam in se ne trudi, da bi jih razumel, ne more prodreti do bistva Jakijevega umetniškega izraza in tudi vase ne. Nerazumljene sanje in nerazumljena slika pa so kot neodprto pismo.



Grafike v članku so iz zbirke »Živalski svet« Jožeta Horvata-Jakija

Po lovskem svetu

Lov in lovstvo v Franciji

André-Jacques Hettier de Boislambert — prevedel Janko Perat

Avtor članka, ki ga je napisal posebej za naše glasilo Lovec, je predsednik francoskega Nacionalnega komiteja za ocenjevanje lovskih trofejev, podpredsednik francoskega Nacionalnega združenja lovcev na veliko divjad in titularni član CIC. V letu 1976 se je v SFR Jugoslaviji udeležil dveh konferenc, ki jih je organizirala jugoslovanska delegacija CIC.

Uredništvo

Organiziranost lovstva v Franciji

Lov je v Franciji zelo razširjen, saj se udeležuje v lovstvu, redno ali občasno, prek 1 800 000 državljanov. Kakor se zdi na prvi pogled to število veliko, pa moramo vedeti, da je v Franciji več kakor 50 milijonov ha lovni površin. Za Sovjetsko zvezo je Francija največja in najbolj raznolika dežela Evrope. Število lovcev pa zadnja leta upada.

Francoski državljan dobi dovoljenje za lov, če opravi lovski izpit, na katerem mora pokazati splošno znanje o orožju, o vrstah in življenju divjadi ter o lovski zakonodaji. Okrajna lovska dovolilnica stane 120 frankov na leto, dovolilnica za lov po vsej državi pa 450 frankov (1 frank = 4,88 din). Dodati je potrebno še prispevek za obvezno nezgodno zavarovanje.

Upravno spada lovstvo v Franciji v pristojnost ministrstva za gospodarstvo, pri katerem posebna direkcija za varstvo narave skrbi za urejanje lovskih zadev. Imamo pa tudi poseben nacionalni urad za lovstvo, ki ga finančno vzdržujejo lovci. Ukvarja se z upravljanjem rezervatov (rezervati obsegajo okoli 500 tisoč ha), z znanstvenim raziskovanjem divjadi, z državno lovskočuvaljsko službo in s plačevanjem škod od divjadi. Več drugih ustanov (institucij), ki so v sestavu vlade (države), se tudi ukvarja z znanstveno-raziskovalnim delom na področju biologije divjadi, še posebej z razmnoževanjem, selitvami itd.

V Franciji je pravica do lastnega

lovišča in lova odvisna od velikosti zemljiške posesti. Če je le-ta izpod določenega minimuma, je pravica do lova na zemljišču prenesena na občinsko zvezo (občino), ki taka zemljišča združuje v lovišča.

V francoski skupnosti divjad smatrajo za »res nullius« (nikogaršnja stvar), načelo, ki izhaja iz rimskega prava. Izjema so le trije okraji na severovzhodu, v Alzaciji in Loreni, kjer še vedno velja germansko pravo.

Začetek in konec lova vsako leto posebej določi državna uprava. Lov se na jugu države začne prej kakor na severu države. Ponoči in v visokem snegu je prepovedano loviti, razen v nekaterih zelo izjemnih primerih. V nekaterih okrajih poznajo tudi omejitev lova po dnevih v tednu in celo po dnevnem času. V poprečju Francozi lovijo 50 ur letno. Preprečevanje in zatiranje divjega lova in krivolova je naloga državnih lovskih čuvajev in posebnih intervencijskih skupin, ki so povezane s policijo. Poleg tega imajo tudi lovska združenja svoje lovske čuvaje, ki nadzorujejo lov, skrbijo za gojitev in nemoten razplod divjadi, za krmljenje divjadi ipd.

Specializirana lovska združenja

Vsak lovec mora biti obvezno včlanjen v okrajno lovsko združenje. Poleg tega je lahko včlanjen še v posebno (specializirano) lovska združenja, kjer se lovske dejavnosti in izpopolnjevanje na področjih, ki ga posebej zanimajo. Glavni specializirani združenji sta: Nacionalno združenje lovcev na vodno perjad in Nacionalno združenje lovcev na veliko divjad. Ti dve organizaciji tesno sodelujeta s pristojnimi upravnimi službami, predvsem glede gospodarjenja z divjadjo in poglabljanja lovske strokovnosti z izobraževalnimi programi.



Gojitvi srnjadi namenajo v Franciji posebno pozornost

Foto A. J. Hettier de Boislambert

Lov na malo divjad

Razvoj kmetijstva, uporaba agrokemičnih zaščitnih sredstev in spremembe v biotopih so tudi v Franciji, kakor v mnogih drugih deželah, povzročili katastrofalne posledice na mali nižinski divjadi. Izginitev kuncev zaradi epidemije miksomatoze je pripomogla nasploh k znatnemu osiromašenju male divjadi, ki jo francoski lovci tako radi love. Zato so lovci začeli sodelovati s kmetovalci. Sodelovanje je že rodilo nekaj sadov. Uspeh takega sodelovanja so številni skupno izpeljani gojitveni ukrepi.

Številčnost poljskih jerebic in rdečenogih jerebic je v glavnem šibka. Tudi stalež poljskih zajcev se je le deloma popravil. Zato smo morali uvoziti zajce za razplod iz dežel srednje Evrope. Fazani so po zaslugi številnih večjih in manjših fazanerij vedno bolj pomembna divjad, saj letni stalež v loviščih celotne države dosega 10 milijonov fazanov. V lovski sezoni lov na malo divjad praviloma izvajamo v manjših skupinah lovcev s psi ptičarji; proti

koncu sezone pa večkrat organiziramo tudi pogone z gonjači.

Dejstvo je, da postaja lov na malo divjad v Franciji vse siromašnejši. Uspehi, ki so bili doseženi v nekaterih pokrajinah, so le uspeh umetnih vlaganj.

Lov na ptice selivke

Francozom je zelo všeč lov na selivsko vodno perjad. Lov na vodne ptice se izvaja vzdolž vse francoske morske obale in po številnih močvirjih v notranjosti dežele. K temu je treba dodati še rečne bregove in bregove drugih voda, ki tečejo skozi deželo. Zaradi tega so nekatere vrste, npr. plojkokljuni in pobrežniki, v številčnem upadanju. Le stalež rac mlakaric je zadovoljiv. Številna lovska združenja umetno gojijo to vodno ptico, ki jo lahko najdemo v njenem življenjskem prostoru vsepovsod po Franciji.

Lov na kljunače je še posebej cenen, predvsem z grmarjenjem (s psom ptičarjem). Od lani pa je lov na kljunače med selitvijo prepovedan.

Golobi (grivarji) so zelo razširjeni po vseh pokrajinah Francije in jih lovci lovijo predvsem zaradi škode, ki jo povzročajo na poljščinah. Po hribovju Pirenejev med Španijo in Francijo domačini lovijo golobe na starodaven način: med drevje napnejo velike mreže. Kadar priletijo jate golobov na polje, vržejo v zrak proti golobom na njivi lesen disk. Leteča in padajoča plošča je podobna kragulju v napadu. Golobi se dvignejo in zatečejo v najbližji gozd, med mreže...

Visokogorski lov

Francija je edina dežela Evrope, ki ima med divjadjo svoje dežele hkrati: gamsa (*Rupicapra rupicapra*) in pirenejskega gamsa (isard) — (*Rupicapra rupicapra pyrenaica*). Oba gamsa smejo loviti le kratko dobo v letu. Leta 1977 je država dovolila odstrel 3130 gamsov in 1380 pirenejskih gamsov. V nekaterih nacionalnih parkih v Alpah je zaradi prevelike omejitve odstrela stalež gamsov tako nesorazmerno narasel, da so izbruhnile epidemije, ki



Iz lovišča v Franciji: stojišča za strelce

Foto A. J. Hettier de Boislambert

so prisilile lovce izvajati selekcijski odstrel. Gamse smo z uspehom naselili na severovzhodu dežele, v nižjem gorskem masivu Vogezov, kjer je številčnost že tako narasla, da je lov že dopusten.

Kakor povsod po Evropi je tudi v Franciji številčnost gozdnih kur zaskrbljujoča. Velikega petelina in ruševca lovimo v zelo omejenem obsegu.

Velika divjad

Jelenjad, srnjad, sika jelena, damjeka in muflona lovimo po točno določenih odstrelnih načrtih. V neka-

terih okrajih Francije veljajo za jelena in srnjaka določbe o selektivnem (gojitvenem) odstrelu. Lovci morajo pravičen odstrel dokazati s tem, da obvezno predložijo trofeje ocenjevalni komisiji.

Na splošno je jelenjad povsod po Franciji v številčnem porastu. Letni odstrel dosega že 8000 jelenjadi, 70 000 srnjadi, 300 damjekov in 350 muflonov.

Jelenjad in srnjad sta razširjeni po vsej Franciji, vendar nekoliko gosteje na severovzhodu, vzhodu, v pariškem okolišu in v osrednji Franciji. Srnjad smatramo pri nas kot veliko divjad z veliko bodočnostjo,

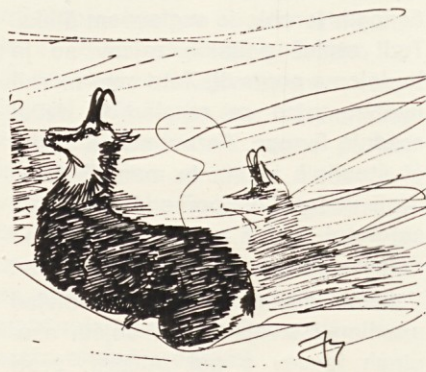
zato ji v Franciji namenjamo še posebno pozornost. Naš cilj je v najkrajšem času podvojiti stalež te divjadi. Jelenjad nameravamo ohraniti pri sedanji številčnosti, zaradi škod v gozdovih. S povečanjem številčnosti jelenjadi bi se sorazmerno povečala tudi škoda.

Muflone smo naselili v osrednji Franciji, iz Korzike, njihove prave domovine. Naselili smo jih na južnih pobočjih gorstev, kjer so zanje idealne življenjske možnosti. Številčnost se naglo veča, izboljšuje pa se tudi kakovost živali in trofej.

Damjeke gojimo v oborah in v prosti naravi, izven obor le na manjših površinah na severovzhodu države.

Divji prašiči, ki so poglavitna divjad naših gozdov, so razširjeni po vsej Franciji. Največjo gostoto so dosegli na vzhodu, severovzhodu, v osrednji Franciji in na jugu. Letni odstrel se giblje okrog 50 000, vendar jih od tega odstrelimo približno 30 000 v oborah. Škode, ki jih povzročajo divji prašiči na kulturah, so precejšnje in dosežejo letno 30 milijonov frankov. To morajo plačati lovci, kar pa je zanje velik finančni problem. Ko v državi velja splošni lovopust na vso divjad, lovijo s posebnim dovoljenjem le divje prašiče, vendar le v krajih, kjer povzročajo večjo škodo.

Večina francoskih lovcev lovi veliko divjad na pogonih s psi in go-



njači. Zadnje čase se vse bolj širi tudi lov na zalaz, predvsem zalaz na jelenjad, srnjad in muflone.

V državnih gozdovih, ki prekrivajo več kakor 1 500 000 ha, imajo lov v zakupu lovška združenja ali pa je pod neposredno upravo državnega gozdnega urada, ki izdaja izprašanim lovcem dovoljenja za lov na divjad posameznih vrst.

Parforsni lov na konjih se zaradi francoske tradicije še vedno izvaja, predvsem v zahodnih, osrednjih in severnih pokrajinah države. Lov te vrste izvajajo predvsem na jelena, srnjaka in redkeje na divjega prašiča. Parforsnega lova se udeleži ponavadi nad sto konjenikov — lovcev in ustrezno število gonjačev. Za tak lov je potrebno veliko število konj in prostrane površine brez večjih ovir. Parforsni lov ohranjajo njegovi ljubitelji predvsem zaradi tradicije in etike, zaradi ohranjanja starih lovskih običajev, ki naj ne bi šli v pozabo.

Poleg parforsnih lovov ponekod še gojé skupinski lov na zajce z gonjači — tekači in s psi zajčarji. Pes take vrste je na primer beagle.

Trofeje

Lovske trofeje v Franciji ocenjuje Nacionalni komite, ki priložnostno izdaja tudi katalog. Katalog za leto 1979 omenja naslednje francoske prvake:

jelen (1977) — 216,19 točke (CIC), srnjak (1978) — 190,87 točke, divji prašič (1959) — 130,05 točke, damjek (1977) — 177,53 točke, muflon (1974) — 223,30 točke, gams (1973) — 124,67 točke, pirenejski gams (1957) — 114,47 točke.

V bodoče bo potrebno usmeriti vse napore za ohranitev, če že ne izboljšanje, kakovosti lovskih trofej vseh vrst divjadi Francije.

Krajevne razstave trofej so vse bolj pogostne in so tudi vse bolj cenjeno sredstvo za izobraževanje lovcev, zlasti začetnikov.



Število muflonov v francoskih loviščih razmeroma ni veliko. Toda njihova številčnost se naglo veča, izboljšuje se tudi kakovost živali in trofej. V zadnjem času letni odstrel dosega 350 muflonov.

Gospodarski pomen lova

Francija ima pomembno razvito industrijo lovskega orožja, predvsem šibrenic in malokalibrskih pušk, lovske municije, kakor tudi lovskega pribora. Ne pa pušk risanic za lov na veliko divjad. Puške te vrste uvažamo iz Nemčije in ZDA kakor tudi municijo vseh vrst za tovrstno orožje.

Finančna sredstva za lovstvo so precejšnja, če upoštevamo vzdrževanje naprav, zakupnine, nakupovanje divjadi za razplod, potrebščine za pse; da ne omenjamo izdatke zaradi oddaljenosti lovišč, ki so za mnoge zelo veliki. Tako je francosko lovstvo gibalo trgovske dejavnosti, velikega pomena zlasti za specializirane trgovine, tudi v najmanjših mestih.

Na področju upodabljanja umetnosti je prav lov tista tema, ki je pritegnila in še priteguje številne

upodabljanjače umetnike, kiparje, slikarje, izdelovalce značk, sedlarje, ki svoje izdelke prodajajo številnim ljubiteljem lova.

Lovski tisk

Francoski lovci imamo na voljo številne biltene, ki jih izdajajo okrajna lovška združenja po nekajkrat letno in v njih objavljajo vesti lokalnega pomena. Poleg tega pa se francoski lovci lahko naročimo na pol ducata velikih, bogato ilustriranih lovskih revij, ki imajo vsaka svoj stil. To so mesečniki, v katerih so splošna obvestila in navodila o lovu in lovstvu, vzgojni članki in lovske zgodbe, kakor tudi veliko drobnih novic in reklam. Vpliv tega specializiranega tiska je sijajen in veliko prispeva k izobraževanju in medsebojnemu povezovanju francoskih lovcev.



Lovski oprtnik

Lovci, varujmo gozdove pred požari!

Gozdni ekosistemi obsegajo tretjino življenjskega prostora na zemlji in so bistvenega pomena za ohranitev takih razmer, ki zagotavljajo obstoj človeštva in številnih vrst živali. Dve tretjini našega planeta so pa gole, neporasle površine. Vzporedno s krčenjem gozdnatih površin se širijo na zemlji puščave, puštinje in druga sušna področja.

Gozd in gozdne biocenoze sestavljajo prepotrebno in nenadomestljivo vez v delovanju celotnega sistema življenjskega okolja (biosfere). Pomanjkanje gozdov ali negospodarno izkoriščanje letih pomeni neizprosni boj za obstanek, bližajoči se konec civilizacije in življenjskih procesov najrazličnejših organizmov. Kjer ni gozdov, noben tehnični dosežek ne more nadomestiti dobrodejnih vplivov gozda na vodne režime, na proizvodnjo kisika in očiščevanje onesnaženega zraka. Prav tako gozdovi blagodejno vplivajo na zmanjševanje hrupa ter so pomemben dejavnik, ki pospešuje plodnost poljedelskih zemljišč.

Mikroorganizmov in niže razvitih oblik živalskih organizmov bogata gozdna tla so v ekološkem sistemu poseben dejavnik. Na gozdnih tleh vsa »potrošna kapaciteta rastišča«, pod katero razumemo listje, storže, veje in vejice, kar je bilo divjadi pri prehranjevanju nedosegljivo, razpada v osnovne (začetne) gradbene elemente, ki zagotavljajo nadaljnje obnavljanje rastlinske biomase gozdov.

Požari občutno prizadenejo drevesne predele in trajno prekinajo ekološko verigo v gozdnih tleh. Posledica tega je hiranje gozdnih površin, povečanje erozije tal in pomanj-

kanje kakovostne hrane za divjad.

Po podatkih je sedaj v SFR Jugoslaviji okoli dva milijona ha ogolelih površin in golega kraškega sveta. Pogosti požari v zadnjih letih so dejansko stanje še poslabšali. Vzrokov za nastanek gozdnih požarov je več. Največkrat so posledica človekove nepazljivosti in malomarnega odnosa do gozda. Kljub skrbi in budnosti gozdnogospodarske službe, Gorske straže in lovskočuvajske službe ne bo odveč, če bomo vsi lovci in ljubitelji narave pozorni do sleherne kršitve obstoječih norm in zakonskih predpisov, ki so v prid naravi in varstvu naših gozdov. Zavedajmo se tudi, da nam gozd tudi simbolizira zgodovinsko epopejo naših narodov, ki so si v gozdovih, z uporno partizansko puško, izbojevali pot v našo svobodo. Sedanji gozdni fond pomeni tudi močan ekonomski potencial (rezerve), po katerem segamo močneje le v najtežjih časih. Po naši ustavi so gozdovi v naši domovini opredeljeni kot dobri na splošnega družbenega interesa in zato deležni posebnega družbenega varstva.

Tovariši lovci, s povečano skrbjo in budnostjo za ohranitev naših gozdov se tudi vključujemo v boj proti vedno hujšim posledicam onesnaženosti našega okolja!

Guido Pavlič, LD Bistra,
Črna na Koroškem

Lep kakor sanje

Že dolgo nisem v reviji Lovca brala o planinskem zajcu. Odkar je popolnoma zaščiten, je kar utonil v pozabo in mnogo lovcev skoraj ne ve, da sploh ta lepa divjad še živi po naših gorah.

Med vojno sem šla pozimi, še kot otrok, z očetom visoko v hrib, pod Uršljo goro, kjer smo imeli v uti shranjeno seno. Sedaj vem, da je oče takrat »mimogrede« nesel sporočilo partizanom. Ko sva prišla do senika, je izpod njega prhnil čisto bel zajec, le konici uhljev sta bili črni. Kakor da bi zaplaval, se je zapodil po zmrzlem snegu, na katerem je bilo pršiča za nekaj prstov na debelo.

»Čudno je, da je prišel tako nizko, saj je njegovo domovanje še kakih petsto metrov višje,« je rekel oče. V svoji otroški domišljiji pa sem si predstavljala, da je to vilinski škrt.

Nekaj let pozneje sem na Planah, to je že skoraj na vrhu Uršlje gore, v poletnem času zopet videla planinskega zajca. Takrat ni bil tako lep, ker ni imel belega kožuščka. Bil je oguljen sivo rjav, da sem ga med dračjem komaj opazila.

Pred osemnajstimi leti sem bila z možem na skupnem lovu na Košenjaku nad Dravogradom. Želela sem, da bi po dolgem času spet videla planinskega zajca. Stala sem na stojišču na robu poseke, na redko porasle z nizkimi smrekami, katerih košate veje so segale do tal. Okrog smrek je bilo nekaj kupov zmrzlega snega. Nenadoma opazim na kupu snega, le nekaj metrov od sebe, belega škrtata na zadnjih nogah, ki me radovedno gleda in miga s smrčkom. Ne upam se niti dihati in ne treniti z očmi. Tako me opazuje nekaj sekund, nato smukne nazaj v gosto varno zavetje. Ko smo se udeleženci lova po pogonu zbrali, sem nekaj časa molčala o lepem doživljanju. Bala sem se, da bi komu prišlo na misel in bi zajca izbežal izpod vej pred puške.

Drugi dan smo lovili malo nižje, kjer ni bilo snega. Bil je visok smrekov gozd, v gozdu majhna jasa s skupino samoraslih smrekic, med njimi pa steza, pokrita z mahom. Mož mi pravi: »Prav tamle čez bo šel zajec. Bodi pozorna in pripravljena!« Izroči mi puško, rekoč:

»Dva naboja sta v puški, dva ti pa dam še za rezervo. In ne spusti ga preblizu!« Nasmehne se, mi zaželi dober pogled in gre malo nižje na stojišče.

Naslonjena na smrekovo deblo pomerim za vajo v tisto smer, kjer »bo« prišel beli škrt. Vse je v redu, vidljivost dobra, daljava primerna.

Ni trajalo dolgo, že zaslišim zelo daleč — lajež psov. Takoj je izginila dremavost, ki se me je polotila, in napetost se je stopnjevala. Kot duh se je pojavil beli lepoteč na »predvideni« stezi, se ustavil, postavil možica in me gledal. Mirno pomerim, zadržim dihanje, pritisnem na sprožilec, a puška ne počí. Pritisnem na drugi sprožilec in spet na prvi, a nič. Povesim puško in jo odprem: »Joj, pozabljivost pozabljiva, puška je prazna!« Zajec pa kot namažan blisk izgine po stezi med smrekami.

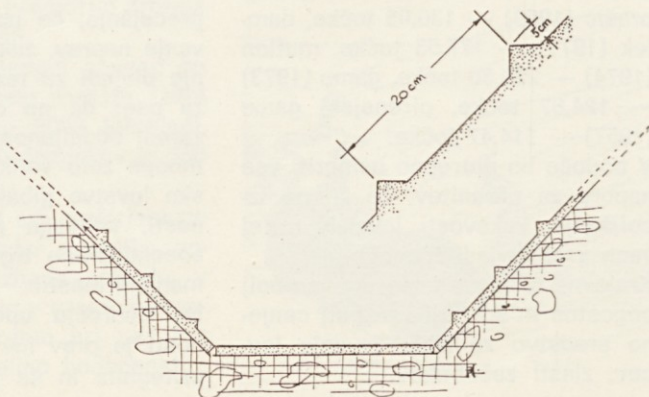
Še dvakrat potem sem bila na lovu na planinskega zajca, a živega v naravi nisem videla nikoli več. Z zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi je popolnoma zaščiten od leta 1976. Tako je tudi prav, saj je zelo redek in čeprav zajec — lep kakor sanje.

Cilka Konečnik

Smrt v kanalih

Večkrat beremo v dnevnem tisku o poginih divjadi v kanalih elektrarn na vodni pogon (hidroelektrarn). Struge takih kanalov so obložene z gladkimi betonskimi ploščami, da deroča voda ne odna-

Obložne betonske plošče v kanalu s stopničasto površino



ša obrežja. Če žival ali človek zdrsnje v tak kanal, je skoraj gotovo njegova žrtev. Zaradi gladke površine in dokaj strmega nagiba betonske obloge je rešitev nemogoča. S srhom gledamo slike, kako si živali ob prizadevanju, da bi se rešile iz smrtni pasti, do kosti odrgnejo noge. Vsa prizadevanja pa so zaman. Ponekod kanale ogradijo z mrežasto ograjo, da bi preprečili nesreče. Sicer ne vem natančno, koliko so take ograje visoke, vendar, če so le en meter, ne predstavljajo učinkovite ovire za srnjad in jelenjad. Če divjad hoče na pašo na nasprotni breg kanala, bo preskočila ograjo in ga skušala preplavati. Divji prašiči pa s svojimi močnimi rilci tako ograjo hitro lahko občutno poškodujejo. Obžalovanja vredno je, da so tudi taki ljudje, ki zaščitne ograje ob kanalih, v dobro človeku in živalim, uničujejo (vest iz časopisa).

Ni mi znano, ali so še kje v naši republiki predvideni takšni kanali hidroelektrarn. Vendar bi tiste, ki gradijo kanale, spomnil na izdelavo takih obložnih betonskih plošč, s pomočjo katerih bi se živali in ljudje lahko rešili. Obložne plošče bi bilo možno izdelati s tako stopničasto površino, da vodnega toka ne bi ovirala. Če bi žival zdrsnila v kanal, bi stopničasta površina betonskih plošč lahko služila kot rešilna lestev, četrda bi bile stopnice majhne. Tudi človek bi si z njimi ob nesreči lahko pomagal. Izdelava stopničastih betonskih plošč verjetno ne bi bila dražja od gladkih. Pa tudi če bi bila! Stopničke na ploščah naj bi bile ca. 20 cm oddaljene ena od druge in vsaj 5 cm visoke. Plošča naj bi bila v preseku takšna, kakor jo prikazuje skica.

Pri gradnji takih in podobnih vodnih del bi morali obvezno in dosledno upoštevati tudi divjad. Divjad je družbena lastnina in bi kot dobrina splošnega pomena morala uživati po naši Ustavi in Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč ustrezno varstvo. Ob izdaji dovoljenj za gradnje takih objektov bi morali biti obvezno upoštevani tudi predlogi lovskih organizacij.

Ludvik Marič

Prvo srečanje z divjim petelinom

Lovec me je povabil, da greva poslušat divjega petelina. Bilo je zgodnje aprilsko jutro. Zvezde so že bledele, ko sva se vzpenjala po strmi stezi. Hodila sva počasi in previdno. Vse je bilo mirno, le tu pa tam se je v golobači oglasila sova.

Med potjo sem si večkrat obrisal pot z znojnega čela. Steza pa se je vse bolj strmo vzpenjala v jutranji mrak, skozi katerega so se tu in tam belile majhne krpe zmraznjene snega. Noge so mi pešale, toda upanje, da bom kmalu v petelinovem kraljestvu, mi je dajalo moč.

Nenadoma se lovec pred menoj ustavi in prisluhne. Tudi jaz napnem ušesa in zaslišim glasove, še najbolj podobne pokanju suhih vej ter njihovem drgnjenju po grobi skali. Skratka, težko jih je opisati.

Nisem mogel verjeti, da je to res petje divjega petelina, kajti predstavljal sem si ga povsem drugače.

Začela sva ga naskakovati. Počasi sva napredovala, kajti ob vsaki kritici petelinove pesmi sva uspela napraviti največ tri korake. Po dolgem naprezanju sva le uspela. Zagledal sem ga. Stopal je po debeli veji stare bukke. Zdelo se mi je, kakor da vidim prelepo kraljevsko kočijo, ki se počasi pelje po cesti. Previdno dvignem daljnogled. Pogledam skozi leče. Petelin je zaljubljeno prepeval v nov dan, gluh za vse, kar se je dogajalo okoli njega. Nisem se mogel načuditi lesketajočemu se perju. Rep je razširjal v pahljačo, stegoval vrat in klepal. Perje pod vratom mu je valovilo s pesmijo. Nenadoma se je ustavil, postal nemiren in kmalu zatem je odjadril v dolino. Toda zastor še ni zagrnil »odra«; ostal je še zbor drobnih ptic, ki so s pesmijo pozdravljale novi dan.

Lovec me je potrepljal po ramenu in vprašal: »No, kako je bilo?«

Nisem mu znal odgovoriti, kajti zazdelo se mi je, kakor da sem se prebudil iz lepih sanj.

Štefan Vesel,
LD Banja loka



Saša Vuga — petdesetletnik

Saša Vuga, rojen na Mostu na Soči, se je 8. 2. 1980 srečal z Abrahamom.

Pisatelj — naj omenimo samo trilogijo Erazem Predjamski — javni delavec, dramaturg in urednik, se je globlje zapisal tudi v slovensko lovstvo, saj velja za početnika naše založniške dejavnosti. Kot prvi predsednik založniškega sveta LZS je začrtal koncept in dolgoročni program sistematičnega izdajanja slovenskih besedil (s spodbujanjem domačih, zlasti strokovnih piscev). Sam pravi, kako ponižan se je počutil, ko je na neki razstavi v tujini videl nemške lovske knjige iz dni, ko so Slovencem protestantje še dajali prva tiskana besedila — in kako grenko se je takrat zamislil.



Saša Vuga

Danes je Zlatorogova knjižnica nekaj samo po sebi razumljivega. Pred desetimi leti pa ni bilo tako. In Saša Vuga rad prizna, da mu je še zmeraj najbolj dragoceno lovsko odlikovanje spomin na dan, ko mu je general Pehaček

24. 12. 1971 zapisal v prvi izvod prve izdaje Slovenskega lovskega priročnika, še svežega od tiskarskega črnila, hrabrilni latinski vzklík Veni, vidi, vici (prišel sem, videl, zmagal).

S toplimi besedami poudari, kako zadovoljen je, ko zmeraj sproti ugotavlja vztrajno, stanovito skrb vodstva LZS tudi za kulturno usmerjenost organizacije in za njeno humanizacijo (»Saj ni programskega govora ali članka na primer Lojzeta Briškija, kjer ne bi opozarjal in kazal poti naprej v to smer.«).

Sodi pa Saša Vuga med vnete prijatelje revije Lovec. Poudaril je: »Naš Lovec naravnost ponosno stoji, v idejnem, vsebinskem, strokovnem in estetskem pogledu, med revijami tako imenovanih velikih narodov in lovstev s staro tradicijo. Navsezadnje gre za orjaško kulturno akcijo, iz leta v leto, ko enkrat na mesec pljusne v 20 000 domov revija, pisana v izbrani, včasih naravnost žlahtni slovenščini! Prav to naj bi spodbujalo današnje urednike, da ne bi klonili z duhom, jutrišnje pa zavezovalo, da bi obranili ravnen, ki jo je s požrtvovalnim delom in s strokovno visokim znanjem utrdilo sedanje uredništvo Lovca. Takó kvalitetna revija se sama ponuja kot zrcalna podoba kvalitetne lovske organizacije!«

Potoži pa nad zdajšnjim stanjem puškarstva pri nas. Meni, da bi morala družba, z roko v roki z LZS, omogočiti puškarjem marsikaj olajšav, jim vrniti zagon in veselje, tako da ta pomembna, častljiva veja slovenske obrti ne bi zamrla, ampak spet vzcvetela. Spomni se partizanskih orožarjev. In tega, da so skozi stoletja prav slovenski obrtniki (iz Borovelj) dali svetu najbolj imenitne, že skoraj legendarne puške, ki so pojem in ki jim dandanes nikjer enakih ni.

Drugače pa je Saša Vuga, tako nemiren v svojem vsakdanjem življenju in delovanju, miren, tih hodec po naših gozdovih. Najljubši lov mu je na jereba in ključača. Pa na lisico v zimskih mesečnih nočeh.

Je tudi velik ljubitelj človekovega spremljevalca psa in

je s svojim prepeličarjem Sančom na več tekmovanjih dosegel odlične uspehe.

Saši Vugi naj gredo ob življenjski obletnici naše najboljšje želje za zdravo telo in krepkega duha, saj ga nemara čaka še dosti ustvarjalnega dela — tudi v dobro slovenskega lovstva.

Lovski tovariši

Jože Vračko, stara lovska grča, je čil in zdrav 22. januarja 1980 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Sv. Petru v Slov. goricah kot sin znanega vinogradnika in zakupnika bivšega šentpetrskega lovišča, ki je obsegalo skoraj vso površino sedanje LD Malečnik. Lovske strasti se je nalezal še v časih, ko so tamkajšnji lovci večinoma uporabljali še »fordrladerce« in zajca še brez sramu streljali na »logar«. Vračkov Pepa je postal lovec leta 1928, takrat ko je skupina mariborskih slovenskih lovcev, poleg domačina Lorberja, izdražila lovišče v konkurenci z mariborskimi Nemci.

Njegovo lovsko udejstvovanje je prekinila nemška okupacija. Kmalu po vojni, leta 1945, je bil med tistimi, ki so ustanovili najprej Lovsko družbo Sv. Peter v Slov. goricah, pozneje pa LD Malečnik. Jože je bil član upravnega odbora te LD skupno 10 let (1955 do 1960 in 1965—1970), njenega nadzornega odbora pa 9 let. Za njegovo uspešno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Jože Vračko



Sicer je pa Jože, kot soustanovitelj vinarsko-obdelovalne zadruge, ugleden krajan vinorodnega Malečnika. Še sedaj je delaven kot enolog (strokovnjak za vina), strokovni svetovalec in kletar Agrokombinata Maribor. Njegov gostoljubni dom, tik pod romantično cerkvico Šentpetrske gorce, od koder sega pogled od pobočij Pohorja in Kozjaka daleč čez Dravsko polje tja do Boča in Donačke gore, je vedno gostoljubno odprt vsakemu izmed lovcev.

Dragi naš Pepa, še veliko zdravih, zadovoljnih let, da bi še dostikrat skupaj pognali po Hrenci, Metavi in Trčovi — to ti od srca želimo

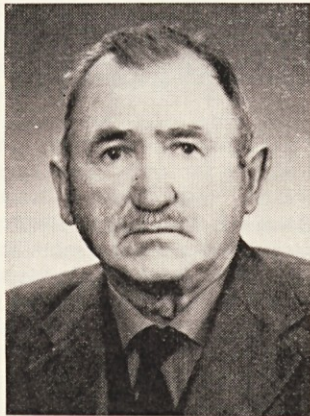
malečniški lovci (O. C.)

Jože Brglez, kmet iz Brezja pri Oplotnici, je 31. 1. 1980 praznoval svojo 80-letnico. Pred vojno ga je bolelo narodnostno in socialno zatiranje, med vojno je pa podpiral narodnoosvobodilni boj našega ljudstva.

Po osvoboditvi je bil med najagilnejšimi ustanovitelji LD Oplotnica. Vedno je krepko stal v vrstah tistih, ki so uvajali nove ukrepe za boljše ureditev lovskega razmer. Kot član upravnega odbora LD je deloval 7 let (1948—1956), kot član nadzornega odbora pa 8 let (1957—1965).

Lovci se radi spominjamo prijetnih zimskih večerov pod njegovo gostoljubno streho, kjer smo večkrat praznovali zaključke zadnjih lovov v letu. Sedaj mu leta in tudi zdravje preprečujejo lovsko

Jože Brglez



udejstvovanje. A kadar pride med nas, se ga vedno znova razveselimo. Kajti spoštujemo ga in visoko cenimo. Zato smo ga že pred leti tudi izvolili za svojega prvega častnega člana.

Ob visokem jubileju, dragi Jože, ti želimo krepko zdravje v krogu tvojih dragih domačih in v naši lovski družbi.

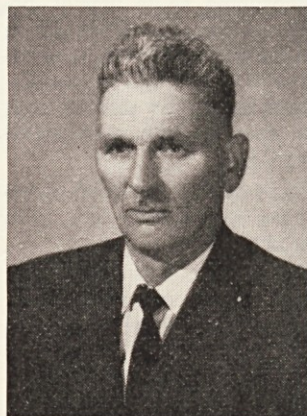
Oplotniški lovci — S. M.

Ivan Simončič je 3. 1. 1980 praznoval svojo 75-letnico. Rojen je bil v prijazni vasi Mali Otok pri Postojni. Že leta 1932 je postal lovski čuvaj in to pod italijansko oblastjo. Kot zaveden Slovenec je okusil vso grenkobo fašističnega nasilja; v začetku druge svetovne vojne je moral v izgnanstvo na Sardinijo. Po kapitulaciji Italije, leta 1943, se je vrnil v domači kraj in se vključil v NOB kot terenski delavec.

Po osvoboditvi je še do leta 1947 opravljal lovskočuvarjsko službo. Skupno 13 let. Bil je med ustanovitelji LD Postojna, leta 1946, in tudi član njenega uprav. odbora vse do njene razcepitve, leta 1954, v LD Javornik in LD Črna jama. Od tedaj je bil član obeh LD in tudi v upravnem odboru ene ali druge LD, do leta 1959. Po letu 1976, ko ni bilo več možno biti član dveh LD, je ostal le še v LD Črna jama.

LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, KZS pa s srebrnim kinološkim znakom. Je dobitnik tudi več diplom in priznanj za delo na

Ivan Simončič



lovskem in kinološkem področju.

K njegovemu visokemu jubileju iskrene čestitke in želje, da bi doživel še veliko zdravih in lovsko uspešnih let.

Člani LD Črna jama — R. B.



Lovska organizacija

Spominski plošči Tonetu Prestorju in Albinu Valjavcu

Letos 1. aprila je minilo leto dni, ko se je v skalnih pečinah nad izvirom potoka Mošenika v Podljubelj smrtno ponesrečil diplomirani veterinar in lovec Tone Prestor, ki je svoje sposobnosti v veliki meri namenil zdravljenju divjadi, v zadnjem času zlasti z garjavostjo okuženih kozorogov. Injekcijska igla, izstreljena iz Tonetove puške, je garjavega kozoroga le delno omamila. Lovec se je podal za njim, ker ga je zaskrbelo, da se žival v skalnati strmini ne bi zgrudila, omahnila v globino in se ubila. Zgodilo pa se je nasprotno.

Kraj, kjer se je zgodila nesreča, spada v območje Zavoda za gojitev divjadi Kozorog. Kolektiv tega Zavoda se je sklenil vsaj skromno oddolžiti Tonetu, ki je bil sicer tržiški živinozdravnik, kot lovec pa starešina LD Kovor, a je toliko časa, dela in skrbi namenil zdravljenju divjadi Kozorogovega lovišča. Poklicni lovci Zavoda so na pečini, pod katero je smrt ugonobila mladega veterinarja, namestili spominsko ploščo.

Odkritje je bilo natanko ob obletnici smrti, v ponedeljek, 1. 4. 1980, ob štirih popoldne. O pokojnem Prestorju je govoril revirni lovec in

predsednik sindikata delavcev Zavoda Kozorog — Jože Mali, ploščo pa je odkril direktor Milan Kemperl. Udeleženci, po večini lovci, so na koncu te kratke svečanosti prek potoka, v katerem so pred letom reševalci našli Toneta mrtvega, vrgli k plošči zelene vejice v počastitev prizadevnega sodelavca in plemenitega tovariša.

Potem so se navzoči, skupno le kakih 40, odpeljali ali odšli nekaj sto metrov više po ljubeljski cesti k spominski plošči Albinu Valjavcu. Albin ni bil lovec, pač pa kmet iz Podljubelja, velik prijatelj kozorogov in druge divjadi v prosti naravi. Svojo kmetijo je dal na voljo za zdravljenje kozorogov Zavodu za skromno najemnino. Na Valjavčevem svetu so uredili karanteni za okužene kozoroge, pred Valjavčevo hišo pa kopalnico in v hiši sušilnico, kjer naj bi v raztopini okopane kozoroge sušili.

Zadnjega februarja 1979, ko je čakalo na zdravljenje 28 odlovljenih kozorogov, je Albin po naročilu poklicnih lovcev Zavoda odšel, da uredi električno napeljavo za sušilnico. Pri prehodu čez hudournik, le kakih sto metrov od svoje rojstne hiše, se mu je na mostu udrlo. Pri padcu v skalovito strugo se je hudo poškodoval in 1. marca 1979 umrl, torej natanko mesec dni pred Tonetom Prestorjem.

Kolektiv Zavoda Kozorog je v bližini nesrečnega mesta Albinu postavil spominsko ploščo, v znak spoštovanja do človeka, ki je v težkih dneh za obstoj kozorogov Begunjščice in Ljubelja pokazal lep, nesebičen odnos do te divjadi.

Po kratkem govoru Jožeta Malija je tudi to ploščo odkril Milan Kemperl. Drugi navzoči so v počastitev kmeta Albina, velikega prijatelja kozorogov, položili cvetje k obeležju.

Odkritja obeh plošč sta se udeležila tudi Milan Ogris, predsednik skupščine občine Tržič, in Ivan Cvar, podpredsednik izvršnega odbora LZS in predsednik skupščine ZLD Gorenjske.

F. C.



Po govoru o Tonetu Prestorju in odkritju spominske plošče temu zaslužnemu veterinarju so lovci vrgli k plošči, prek potoka Mošenik, vejice borove in smrekove v počastitev pokojnika

Ohranimo kozoroge na Begunjščici!

Prvi seznam darovalcev v sklad Toneta Prestorja je bil objavljen v Lovcu, št. 9/79, drugi v Lovcu, št. 11/79, tretji pa v Lovcu, št. 2/80.

V tej številki objavljamo četrti seznam, za obdobje od 26. 12. 1979 do 26. 3. 1980.

Stanje 25. 12. 1979 din 354 270

137. LD Čezsoča	1 000
138. LD Orlica, Vuhred	1 000
139. LD Dobrnič	440
140. LD Grgar	1 000
141. Zveza lovskih družin Posavje, Krško	1 500
142. LD Logatec	1 000
143. SOb Kamnik	2 793,55
144. LD Javornik	1 000
145. LD Cirkovce	500
146. Janko Perat, Ljubljana	281,10
147. LD Drežnica, Tolmin	500
148. LD Tuhinj	1 000
149. LD Brusnice, Novo mesto	300
150. LD Polskava pri Slov. Bistrici	2 000
151. LD Dovje-Mojstrana	1 000
152. LD Gorjanci	500
153. Društvo slovenskih lovcev Julijske krajine »Doberdob«	5 000

154. LD Žalec	1 000
155. LD Litija	1 000
156. Ladislav Černoš, Ljubljana	500
157. dr. Valentin Sočavec, Žalec	30
158. LD Hrastnik	1 000
159. Konrad Sajdl, Sevnica	530
160. LD Domžale	1 000
161. Ivan Gorgiev, Kočani	400
162. LD Benedikt v Slov. goricah	1 000
163. LD Mlinše, Trbovlje	5 700
164. LD Tabor-Erzelj, Ajdovščina	500
165. LD Log, Šentvid pri Grobelnem	500
166. LD Predgrad	3 000
167. Ivana Petančič, Reka	500
168. LD Trnovski gozd	2 000
169. Aleksander Jelen, Sežana	200
170. Damir Maršanič, Kladovo	200
171. LD Otavnik, Idrija	1 000
172. LD Planina pri Rakeku	2 000
173. LD Sorško polje	500
174. LD Rogaška Slatina	2 000
175. LD Podkum	1 000

Stanje 26. marca 1980
din 400 644,65

Denarna sredstva nakazuje na: Zavod Kozorog, sklad Toneta Prestorja, 61240 Kamnik, št. žiro računa: 50140-601-32-543.

Vsem darovalcem se za denarno pomoč iskreno zahvaljujemo.

Odbor sklada TONETA
PRESTORJA za kozoroge

Predavanja o gospodarjenju z veliko in malo divjadjo v sodobnih razmerah

V začetku marca t. l. je Lovska zveza Slovenije organizirala predavanja »Gojitev jelenjadi v sedanjih razmerah« in »Mala divjad v sedanjih razmerah«. Predaval je profesor dr. Kurt Onderscheka z veterinarske fakultete na Dunaju. Vabilo na predavanja so prejele vse tiste ZLD oz. gojitvena lovišča, na katerih območju je ta divjad.

Prvi dan, 4. 3. 1980, je profesor Onderscheka predaval o gojitvi jelenjadi v sedanjih razmerah. Opisal je problematiko usklajevanja odnosov z gozdarstvom in kmetijstvom, izboljševanja naravnih razmer, pomen ustreznega zimskega krmljenja kakor tudi

sam način, izbiro krmil, količine itd. Predavanje je popestril z diapozitivi o njihovih izkušnjah na tem področju. Osnovna značilnost njihovih raziskav v fiziologiji prehrane jelenjadi (z vidika ukrepov za zmanjšanje škod) je v tem, da mora biti zimsko krmiljenje redno in v ustreznem sorazmerju. Le tak način prehrane jelenjadi zagotavlja pokrivanje vseh prehrabnih potreb. Predstavil je zlasti izkušnje pri krmiljenju s silažo (travniško, sadno, gozdno) in opozoril na negativne posledice pri nepravilnem in nestrokovnem krmiljenju jelenjadi. Iz tega izhaja, da je kakovostno seno (zgodaj košeno in pravilno sušeno) izredno pomemben sestavni del zimske prehrane, še zlasti v kombinaciji s sladkorno peso. Sladkorna pesa ima nekajkrat večjo hranilno vrednost kakor navadna pesa. Prof. Onderscheka je priporočil kot pomemben vir zimske prehrane jelenjadi sadne tropine (zlasti jabolčne), ki so v bistvu odpadki pri predelavi sadja v sokove. Nadalje je govoril tudi o avstrijskih načinih ugotavljanja številčnosti in o prirastku te divjadi.

Predavanja so se udeležili predstavniki: zvez lovskih družin Bele krajine, Kočevja, Ljubljane, Notranjske, Ilirske Bistrice, Gorenjske, Maribora, Gorice, Prekmurja; gojitvenih lovišč Medved — Kočevje, Snežnik — Kočevska reka, Jelen — Snežnik, LŠG »Belje« ter Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, GG Poštojna, Inštituta za zoohigieno in patologijo divjih živali BF in Lovske zveze Slovenije.

Drugi dan, 5. 3. 1980, pa je prof. Onderscheka predaval o mali divjadi — divjem zajcu, fazanu, poljski jerebici in raci mlakarici v sedanjih razmerah. Z diapozitivi in preglednicami je predstavil bistvene razlike med sedanjim spremenjenim okoljem in nekdanjim okoljem. Govoril je o problematiki izboljševanja naravnega okolja za malo divjad, o zreji in vlaganju male divjadi v lovišča itd. Tudi tu je predavatelj podkrepil dejstva z izkušnjami v Avstriji. Za nas so bile še posebej zanimive njihove izkuš-



Marjan Kontelj (levo), predsednik Slovenskega lovskega kluba v Geelong-Vicu v Avstraliji, in Rudi Sevkinc s praporom kluba

nje pri ureditvi remiz in krmnih njiv na poskusni površini 6000 ha lovišča, kjer so po nekaj letih (po preureditvi lovišča) dosegli zelo veliko številčnost male divjadi in letni odstrel 2000 te divjadi. Lovišče so uredili tako, da sta remiza in krmna njiva na vsakih 500 m.

Tega predavanja so se udeležili predstavniki zvez lovskih družin Celje, Ptuj, Ljutomer, Posavje, Koper, Ljubljana, Gorica, gojitvenega lovišča Kozorog — Kamnik, Inštituta za zoohigieno in patologijo divjih živali BF v Ljubljani, Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije in Lovske zveze Slovenije.

B. L.

Slovenski lovski klub tudi v Geelong-Vicu, Avstralija

V reviji Lovec, ki je glasilo slovenske lovske organizacije, smo brali (številki 10/79 in 3/80) o slovenskem lovskem in ribiškem klubu v Torontu, v Kanadi. Toda lovsko kri smo slovenski izseljenci ponesli s seboj tudi na

druge celine. Tokrat se slovenski lovci oglašamo iz daljne Avstralije. Tudi tukaj nas je med Slovenci več navdušenih lovcev, ki smo pred dvema letoma ustanovili naš slovenski lovski klub. Toda člani tega kluba so tudi lovci drugih narodnosti.

Imamo redne lovske pohode in lovske piknike. Z enega takih piknikov vam pišemo to pozdravno pismo in prilagamo fotografijo z našim praporom. Vsem lovcom, ki živite in lovite ter gojite divjad v naši rodni domovini, pošiljamo bratski lovski pozdrav naše »Slovenian hunting cluba«.

Marjan Kontelj,
12 Jedda St.,
Bell-Post-Hill,
Geelong-Vic — Australia

Lovski mentor

Vsi se bolj ali manj spominjamo, kako smo prvič zakoračili na lovsko stezo v najširšem pomenu teh besed. Spominjamo se naših lovskih prijateljev (vzgojiteljev), ki so nas usmerjali, spodbujali in navduševali pri našem udejstvovanju ter nas neneh-

no vodili k spoznavanju novega. Sedaj pa je vzgajanje in izobraževanje v dokajšnji meri preneseno, skladno s Samoupravnim sporazumom o lovskem izobraževanju (Lovec, št. 5 — avgust 1976), na lovskega mentorja, to je na razgledanega in izkušene- ga lovca, ki je sposoben nuditi lovskemu pripravniku-zacetniku kar največ koristnega praktičnega (delno tudi teoretičnega) znanja.

Zato lovskemu pripravniku ne smemo kar enostavno določiti mentorja. Eden izmed pogojev za uspešnost pri izvajanju te naloge je volja do dela. Količkanj razgledan lovec, ki ima res veselje do usmerjanja mladega lovca, ob podpori celotne lovske družine, lahko doseže uspehe. Toda, roko na srce! Večkrat prepustimo pripravnika mentorju, ki tega imena ne zasluži. Beseda mentor pomeni vendar: vodnik, svetovalec, vzgojitelj. Če lovski pripravnik v LD uspešno opravi določeno delo, naj bi bil deležen pohvale pred skupščino LD tudi njegov mentor oziroma oba mentorja.

Člani lovske družine naj bi poznali vse mentorje, naj bi vedeli, komu so poverjeni mladi člani — pripravniki.

Mentorjeva naloga ni lahka, saj mu je poverjen pripravnik s takšnimi ali drugačnimi sposobnostmi oziroma nesposobnostmi. Kakor naj bi bil v šoli vzgojni pristop do različnega otroka različen, tako naj bi bil tudi način vzgoje do različnih pripravnikov različen. Novi člani vstopajo v lovsko organizacijo z različnimi predstavami o lovu in lovstvu.

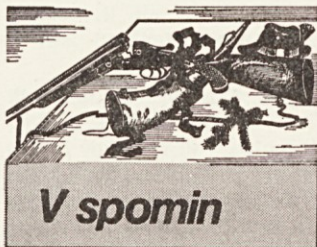
Dolžnost mentorja je, da različne predstave pravilno usklajuje s svojim zgledom in besedo. Pri tem naj ga vedno vodi vzvišeno pojmovanje o našem sodobnem lovstvu, katerega naloge so predvsem varstvo divjadi in narave sploh.

Skratka: mentorjeva naloga naj bi bila — pripravnika čim boljje usposobiti za odgovorno izvrševanje nalog, ki jih predenjen postavlja lovška organizacija, v katero se je včlanil. Pripravnik mora razumeti, zakaj tako in ne drugače.

Slab mentor pripravnika tudi lahko pokvari, hote ali nehote. Imamo torej dobre in

slabe mentorje, najboljših skoraj nič. To pomeni, da bi bilo treba mentorjem tudi pomagati, npr. z dobrim seminarjem, ki naj bi ga pripravila področna lovska zveza. Resnici na ljubo: doslej smo brali in slišali le o nekaj seminarjih za lovske mentorje. Ne pozabimo: ko delimo nova spoznanja, delajmo tako, da bomo na ta način naravi posredno vračali, ne pa jemali! Mentorstvo pa naj se ne bi končalo z opravljenim lovskim izpitom pripravnika, razvije naj se v pravo lovsko tovarštvo med bivšim učiteljem in učencem. Na generacijo, ki prihaja, mislimo že danes, ne šele jutri!

A. Brečko



Ivan Ribič je umrl 11. 10. 1979 v Cezanjevcih, kjer je bil tudi rojen pred skoraj 89 leti (do toliko let starosti so mu manjkali le 4 dnevi).

Pokojnikovo ime je v zgodovini NOB zapisano z velikimi črkami. Ivan je aktivno deloval v NOB; v boju z okupatorjem na njegovi domačiji v Cezanjevcih je padel njegov sin. Po osvoboditvi je vneto deloval v krajevnih organizacijah; leta 1945 je bil izvoljen za poslanca zvezne skupščine v Beogradu.

Lovec je postal že v predvojni Jugoslaviji, ko je bil tudi med ustanovitelji takratnega Slovenskega lovskega društva v Križevcih. Po osvoboditvi, leta 1946, pa je sodeloval pri ustanovitvi naše lovske družine. Deloval je tudi 5 let kot član UO LD (1948—1954) in 4 leta kot predsednik discip. razsodišča (1955—1960). Razen tega je bil pri področni zvezi član komisije za lovske izpite. Bil je človek s pravi lovskim srcem, vedno pravičen, na-

smejan, tovariški. Še zadnji čas, v častitljivi starosti, je spremljal delovanje LD. Za njegovo delo na lovskem področju ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom in redom III. stopnje.

Spoštovanega veterana smo 13. 10. 1979 z lovskimi častmi položili k večnemu počitku na pokopališču v njegovih Cezanjevcih. Naj mu bo lep in trajen spomin!

LD Križevci pri Ljutomeru

Vinko Medved

Ko si je gozd nadel zlato rumene barve in smo se lovci začeli pripravljati na skupne love, nas je — 1. oktobra 1979 — za vedno zapustil naš Vinko, star komaj 59 let.

Bil je dolgoletni član LD Velunja — Šoštanj, 15 let njen predsednik in vrsto let član nadzor. odbora. Vedno nasmejan in dobro razpoložen je bil priljubljen in povsod dobrodošel. Kot izreden ljubitelj narave je s svojim štirinožnim prijateljem nič kolikokrat prehodil vse lovišče, od Ležnja prek Raven do Šentviških vrhov. Mlade lovce je učil in vzgajal ljubiti in varovati naravo, katere najlepši del je divjad.

Za svoje nesebično delo je dobil več lovskih in drugih priznanj.

Ko smo pokojnega Vinka v Zavodnjah polagali v prerani grob, so mu iz okoliških gozdov zadoneli v zadnji pozdrav lovski rogovi in jeknile v poslednje slovo lovske puške. Hvala ti, dragi tovariš in prijatelj, ne bomo te pozabili.

Člani LD Velunja — Šoštanj
P. V.

Franjo Lipko, naš dolgoletni starešina, dober lovski tovariš in velik ljubitelj narave, je umrl 16. 10. 1979, v 61. letu starosti.

Vojna vihra ga je doletela v Ljubljani, kjer se je zaposlil po opravljenem študiju na pravni fakulteti. Po vojni je bil nameščen v Mariboru pri okrožnem sodišču kot javni tožilec. Nato se je posvetil pedagoškemu poklicu in bil veliko let ravnatelj upravno-



Franjo Lipko



Jože Drobne

administrativne šole v Mariboru. Bil je tudi dober družbenopolitični delavec in več športnik.

V lovske vrste je stopil po vojni, v rodni Jarenini v osrčju Slovenskih goric in sicer v tamkajšnjo LD, ki pa se je kasneje združila z LD Pesnica.

Njegovo 33-letno lovsko udeleževanje je bilo zelo bogato: od 1945. do 1971. leta je bil tajnik mariborske lovske zveze, od 1948. do 1971. leta tudi predsednik disc. sodišča navedene zveze in vseskozi od leta 1956 do svoje smrti starešina naše LD. Za uspešno delovanje ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Na njegovi zadnji poti smo ga v lepem jesenskem popoldnevu pospremili domači lovci, člani pobratene LD Most na Soči in lovci sosednjih LD. Žalostno je zatrobil lovski rog in v daljavi so pokale lovske puške, ko smo snemali s klobovkov zelene smrekove vejice in jih spuščali na njegovo krsto. Izpolnili smo mu tudi zadnjo željo in položili na njegov prerani grob šopek jesenskega cvetja z jareninskega polja, ki ga je tako ljubil. Dragi Franjo, kot svetel lik človeka in lovca boš ostal z nami v trajnem spominu.

LD Pesnica — N. F.

Jože Drobne je umrl v nedeljo, 9. 12. 1979, v 77. letu starosti. Organiziran lovec je bil 49 let in eden izmed ustanoviteljev LD Griže. Od

leta 1936 do vojne (l. 1941) je opravljal lovskočuvajsko službo. Bil je odločen in pošten lovec ter je prav zaradi tega užival velik ugled. Gospodar LD Griže je bil kar 13 let (1953—1967). V revirju Gozdnik stoji lovski dom, eden najlepših na Slovenskem, ki smo ga dogradili po zaslugi našega Jožeta.

V partizanih je bil od leta 1944 do konca vojne, aktivno pa je sodeloval v NOB že od leta 1942. Odlikovan je bil z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, z medaljo za hrabrost, z znakom za lovske zasluge in s priznanjem Zveze lovskih družin Celje.

Ko je v meglenem in deževnem dnevu zatrobil lovski rog in so Ti puške Tvojih lovskih prijateljev boleče odjeknile v slovo, se je solza utrnila tudi najmočnejšim. Dragi Jože, počivaj v miru, spomin nate pa bo v naših srcih ostal vedno živ.

Lovci LD Griže — G. K.

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Karel Grobin, LD Loka pri Žusmu, * 23. 6. 1939, † 28. januarja 1980.

Franč Strmšnik, LD Dreta-Nazarje, * 29. 1. 1908, † 28. januarja 1980.

Franč Kramar, LD Trbovlje, * 6. 4. 1897, † 6. 12. 1979.

Umrlim časten spomin!



Mladi pišejo

Prvič na petelina

Majske noči sem z očetom šel na divjega petelina na Jelovico. Ob enih ponoči sva sedla na motorno kolo in se odpeljala po Selški dolini do Dražgoš. Pri stricu sva pustila motor in se peš podala na Jelovico. Pot je bila zelo strma in bilo je zelo temno, tako temno, da sva si morala svetiti z žepno svetilko. Ko sva prispela na Jeloviško planoto, je pot postala položnejša, le sneg naju je oviral, ki ga je bilo v osojah še veliko.

Preden sva prispela na rastišče, sva ugasnila svetilko in poslušala, če morda petelin že poje. Pol ure je bilo vse tiho. Počasi se je začelo daniti, oglašati so se začele tudi ptice. Kar naenkrat zaslišiva značilen glas. Divji petelin je začel klepati, zelo počasi in oprezno. Ščasoma pa je postajala njegova pesem vse hitrejša in povezana. Klepanje je prehajalo v hitrejše trljanje, ki se je končalo z glavnim udarcem. Glavni udarec se sliši najdlje od vseh petelinovih glasov, ki so sicer zadržani, tihi. Glavni udarec se sliši nekako tako, kakor če potegnemo zamašek iz steklenice. Glavnemu udarcu sledi brušenje, ki se sliši, kakor bi kosce brusil koso, toda ne tako glasno. Ko petelin brusi, ne sliši, je gluhi, toda ta gluhost traja le nekaj trenutkov in samo v teh trenutkih se mu je možno približati.

Najin petelin je vztrajno pel. Kitica je sledila kitici. Ponačljalo se je klepanje, trljanje, glavni udarec in brušenje. Oče me je prijel za roko in začela sva ga naskakovati. Ob vsakem brušenju sva naredila dva, tri korake. Večkrat nama je sneg zahreščal pod nogami in petelin je prenehal peti. Ker sva bila tiho in pri miru, je ponovno začel peti svojo tajinstveno melo-

dijo. Še nekaj skokov sva naredila in že sva ga zagledala na veji, kako se šopiri in priklanja jutranjemu soncu. Sonce ga je že osvetljevalo, da so se lesketale barve na njegovem perju.

Kar naenkrat pa se je na griču oglasila divja kokoš. Petelin je prenehal peti in odletel je k nevesti. Šele tedaj sem zopet prisluhnil petju številnega ptičjega zbora. To je bilo zame enkratno doživetje, ki se ga ne da opisati. Želim si, da bi še velikokrat slišal trubadurja naših gozdov.

Roman Jelenc



Lovska kinologija

Mednarodna preizkušnja nemških kratkodlakih ptičarjev v Kremsu v Avstriji

V organizaciji avstrijskega kluba ljubiteljev kratkodlakih nemških ptičarjev je bila 28. in 29. septembra 1979 v Kremsu ob Donavi 9. mednarodna preizkušnja psov te pasme, pod vodstvom Walterja Ressinga in Antona Zankla.

Na preizkušnjo je bilo prijavljenih 157 psov, privedenih pa 152, od teh s telesno oceno odlično 54, vsi drugi pa s prav dobro. Pri ponovnem telesnem ocenjevanju, 28. 9., je oceno odlično obdržalo le 16 psov. Tudi nekateri s prvotno oceno prav dobro so dobili le oceno dobro. Telesna ocena dobro pa ni zadoščala za nastop na preizkušnji.

Psi so bili večinoma (60 %) iz ZR Nemčije in iz Avstrije (30 %), ostali pa iz drugih držav (ČSSR, Madžarska, SFRJ itd.).

Merila telesnega ocenjevanja so bila izredno stroga. Že najmanjša napaka trupa, na-

paka v hoji, stoji ipd. je znižala oceno. Vsi psi so imeli obliko glave zelo dobro. To ocenjevanje bi si morali ogledati naši sodniki, da ne bi bili tako širokosrčni pri podeljevanju telesne ocene odlično. Med privedenimi psi so prevladovali rjavci in rjavi serci, le okoli 20 je bilo črnih sercev.

Pred telesnim ocenjevanjem in preizkušnjo je bil zbor vseh sodnikov, na katerem je bilo poudarjeno, da morajo sodniki oceniti psa, ne pa lastnika, da mora biti sojenje strogo, a povsem objektivno.

Za preizkušnjo, 29. 9., je bilo odrejenih 30 sodniških skupin, praviloma vsaka s 4 sodniki. Sodniki (po številu) so bili zastopani iz navedenih držav: 72 iz ZR Nemčije (D), 33 iz Avstrije (A), 3 iz Nizozemske (NL), 2 iz Združenih držav Amerike (ZDA), 1 iz Madžarske (H), 1 iz Jugoslavije (Y).

Jugoslovanski sodnik na tej prireditvi sem bil podpisan, sodeloval sem v 21. skupini, ki jo je vodil prof. dr. A. Lemper, eden izmed vodilnih nemških kinol. sodnikov. V vsako skupino je bilo izžrebanih praviloma po 5 psov.

Vsaka skupina, z vodičem in strelcem, je imela določen teren, nekatere tudi 20 km izven mesta Kremsa. Za poljsko delo je bilo za prvi turnus vsakemu psu določenih 20 minut. Če v prvem turnusu ni opravil vsega predpisanega dela, ga je nadaljeval v drugem turnusu. Na splošno je bilo divjadi zelo veliko, saj je samo naša skupina dvignila prek 50 zajcev in vsaj 20 kit jerebic. Srnjadi nismo videli, saj jo drže na kratko, zaradi vinogradov, ki pokrivajo tretjino tamkajšnjih obdelovalnih površin.

Pri poljskem delu je bil poudarek na širokem iskanju v galopu, uporabi nosu in stoji. Ocena dobro (3) v poljskem delu je tekmovalca že uvrstila v II. nagradni razred. Po preizkušnji vsakega psa je glavni sodnik, po posvetovanju s sodniki, obvestil vodnika o dobrih in slabih straneh, ki jih je pokazal njegov pes.

Težje od poljskega dela je bilo vodno delo. Pes je moral na povelje v globoko vodo in načrtno prešariti ločje. Ko je to opravil, so v ločje — ne da bi pes videl — spustili raco

(letalna peresa prirezana). Raca se je skrila v ločju. Toda pes jo je moral po dahu na vodi in na ločju izslediti. Ko jo je zagledal, jo je moral vneto zasledovati in pritisniti iz ločja na odprto vodo. Na sodnikovo povelje je strellec raco odstrelil in pes jo je moral brezhibno prinesiti in oddati vodniku. Celotna preizkušnja posameznega psa v vodnem delu je mogla trajati tudi nad 30 minut, kar je za psa velik telesni napor. Vsekakor je to zelo zahtevno delo in marsikateri naš odličen ptičar ga ne bi zmogetl. Ocena 2 v vodnem delu je psa izločila od nadaljnje preizkušnje.

Končni uspeh prireditve je bil odličen, saj se je v I. nagradni razred uvrstilo 64 psov, od tega 29 z oceno prav dobro (4) v vseh predmetih. V II. nagradni razred se je uvrstilo 42 psov. Možno je bilo doseči le I. ali II. razred, zato se preostalih 46 psov ni uvrstilo.

Iz SR Slovenije so nastopili 3 psi oziroma iz SFRJ 4. Udeležbo psov in vodnikov iz Slovenije je finančno omogočilo Društvo ljubiteljev ptičarjev in šarivcev (DLPŠ).

Edini pes iz SR Slovenije oz. SFRJ, ki je dosegel II. nagradni razred oziroma se je sploh uvrstil, je bila Živa Podhribska z vodnikom Petrom Pečnikom iz Ljubljane. V vseh predmetih je dobila oceno prav dobro (4), edino v iskanju in stoji oceno dobro (3). To pa je bila verjetno bolj napaka vodnika kakor psice, kar je razvidno iz sodniškega opisa njenega dela.

Blic Obreški, ki ga je vodil Jože Štebih, je dosegel krasne ocene, toda pri vodnem delu ga je polomil in dobil zadostno (2). To je bilo pa premalo za uvrstitev.

Held vom Lindenkreuz, ki ga je vodil Vojko Pirher, je bil tudi sicer zelo dober, toda na povelje ni hotel v vodo. Zato je dobil v vodnem delu oceno 0 (nezadostno).

Nastopil je tudi jugoslovanski vodnik Božo Jokić iz Pančeva s svojim psom, ki pa je bil izločen zaradi streloplahosti. Mesto Krems je bilo v znamenju te mednarodne prireditve. Okrašeno. Veličasten je bil obhod vseh udeležencev z baklami ponoči po mestu.

Za funkcionarje in inozemske sodnike je župan mesta priredil slovesen sprejem.

Po splošnem vtisu kakor tudi na podlagi razgovorov z vodniki na družabnem večeru, ko so bile razdeljene nagrade — pokali, medalje in praktična darila — sem bil prepričan, da je potekalo vse v najlepšem redu. Videl sem tudi marsikaj kot sodnik. Spoznal sem se tudi z vodilnimi funkcionarji, na čelu s predsednikom »Oesterreichischer Kurzhaarclub« Klausom Kieferjem, in z najboljšimi inol. sodniki ter vodniki kratkodlakih ptičarjev. Vsekakor je tako velika prireditev možna le pri takem kadru vodnikov, večinoma poklicnih, in tolikem številu psov. Kljub razmeroma šibki uvrstitvi pa so tudi naši psi in vodniki pokazali marsikaj pozitivnega. Če bi imeli le nekoliko več športne sreče, bi bil tudi končni uspeh naših lahko mnogo boljši.

Ljuban Zadnik



Mednarodna preizkušnja nemških kratkodlakih ptičarjev v Kremsu: vodniki in psi čakajo na donavskem rokavu, da pokažejo svoje znanje in sposobnosti v vodnem delu Foto A. Ž.

Predvidena legla

Brandl braki (JRGbr):

Leglo 19. 5. Rejec Maks Šarman, Jenkova 78, Maribor.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 25. 5. Rejec Stane ml. Bregar, Čatež 23, Velika Loka.
Leglo 10. 5. Rejec Darko Primc, Dol. Globodol 5, Mirna peč.
Leglo 11. 5. Rejec Ciril Branšteter, Laze 7, Gabrovka.
Leglo 12. 3. Rejec Jože Smrekar, Podgorje 6a, Slovenj Gradec.

Kdl. istr. goniči (JRGki):

Leglo 20. 4. Rejec Stanislav Manfreda, Idrija pri Bači 70.
Legli 4. 5. in 10. 5. Rejec Karlo Glavina, Šmarje 134, Šmarje pri Kopru.
Leglo 14. 5. Rejec Virgili Jerman, Boršt 13, Marezige.
Leglo 20. 4. Rejec Rudolf Medvešek, Vojkova 75, Anhovo.
Leglo 28. 4. Rejec Vinko Hriberšek, Škalska cerkvena 9a, Velenje.
Leglo 14. 5. Rejec Karel Padovan, Streliška pot 42, Nova Gorica.
Leglo 13. 5. Rejec Alojz Vrtačnik, Sp. Kraše 44, Šmartno ob Dreti.

Leglo 15. 5. Rejec Filip Samsa, Mali Log 6, Loški potok.
Leglo 18. 5. Rejec Bojan Zgonc, Ponikve 53, Dobropolje.

Leglo 15. 5. Rejec Stane Korelc, Gorenja vas 4, Dobrič.
Leglo 12. 5. Rejec Jože Modic, Dolina n. h., Škofljica.
Leglo 11. 5. Rejec Darko Brvar, Svibno 26, Radeče.
Leglo 5. 4. Rejec Peter Rupnik, Zadlog 41, Črni vrh nad Idrijo.
Leglo 4. 5. Rejec Jože Plazar, Boštanj 19, Boštanj.
Leglo 20. 4. Rejec Alojz Indihar, Velike Lašče n. h., Velike Lašče.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 28. 4. Rejec Alojz Blatnik, Zdenska vas n. h., Dobropolje.
Leglo 8. 5. Rejec Franc Lenič, Dol. Ponikve 35, Trebnje.
Leglo 4. 4. Rejka Ančka Udo-
vič, Unec 115, Rakek.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 16. 5. Rejec Zdravko Štular, Podnart 51, Podnart.
Leglo 16. 5. Rejec Ivan Kralj, Cesta JLA 5, Tržič.
Leglo 27. 5. Rejec Ivan Slak, Stari trg 18, Trebnje.
Leglo 16. 5. Rejec Edvard Željko, Rodik 30, Kozina.
Leglo 26. 4. Rejec Roman Smole, Zibika, Pristava.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 28. 5. Rejec Franc ml. Vodušek, Žahenberk, Rogatec.

Leglo 16. 4. Rejec Alojz Pucelj, Koseze 2d, Ilirska Bistrica.

Leglo 16. 5. Rejec Franc Štirn, Vodice 81, Vodice nad Ljubljano.

Leglo 4. 5. Rejec Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas.

Leglo 29. 4. Rejec Jože Bučevac, Potoška vas 33, Zagorje.

Leglo 5. 5. Rejec Janko Kozmus, Žurkov dol 35, Sevnica.

Leglo 23. 4. Rejec Jože Kranjc, Metleče 16, Šoštanj.

Legli 5. 5. in 10. 5. Rejec Justin Cah, Črni kal 62a.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 5. 5. Rejec Vinko Lapanja, Otoče 28, Podnart.

Leglo 11. 5. Rejec Miro Stoper, Jožeta Pahorja 4, Sežana.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 14. 1. Rejec Anton Primc, Izselska ul. 12, Slovenska Bistrica.

Leglo 28. 5. Rejec Franc Bakan, Gančani 141, Beltinci.

Leglo 21. 5. Rejec Gvido Kastevec, Zakot 64, Brežice.

Leglo 4. 5. Rejec Ivan Stibilj, Plače 50, Ajdovščina.

Leglo 28. 3. Rejec Štefan Traven, Vodice nad Ljubljano, št. 107.

Leglo 3. 5. Rejec Anton Bedina, Beethovnova 58, Kokrica — Kranj.

Leglo 4. 5. Rejec Alojz Grašič, Strahinj 60, Naklo.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Legli 22. 4. in 29. 4. Rejec Franček Rakuša, Sela 37, Hajdina.

Leglo 3. 5. Rejec Ivan Caf, Ob Dravi 1, Maribor.

Leglo 2. 5. Rejec Gvido Petroša, Hrvatini 50, Ankaran.

Leglo 21. 4. Rejec Ivan Lahovič, Jareslavec 6, Kapele.

Leglo 6. 5. Rejec Milan Pelcl, Ptujška cesta 1, G. Radgona.

Nemški ostrodlaki ptičarji (JRPos):

Leglo 27. 5. Rejec Marjan Sporiš, Brezovica 40, Bizeljsko.

Leglo 10. 5. Rejec Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas.

Hanoveranski barvarji (JRHB):

Leglo 5. 5. Rejec Roman Kikl, Visole 2, Slovenska Bistrica.

Kinološka zveza Slovenije

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v loviščih lovskih družin SR Slovenije, sprejet na seji IO LZS, 3. 4. 1980, in velja od 1. 5. 1980

Inozemski lovski gostje smejo loviti v loviščih lovskih družin Slovenije pod pogoji, ki jih navaja ta cenik. Vse informacije o lovu posreduje Lovska zveza Slovenije, 61000 Ljubljana, Župančičeva 9, telefon Ljubljana (061) 21-245 in 21-819.

I. Splošna določila

Dnevne lovne pristojbine, odstrelnine, lovina (divjačina) in druge usluge se plačujejo v dolarjih ali drugih devizah, preračunano na osnovi ZDA dolarja. Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). Parkljasto divjad, medveda, volka, risa, svizca je dovoljeno streljati samo z lovsko puško risanico. Divjad drugih vrst je dovoljeno streljati tudi s šibrami. Najmanjši kaliber, teža krogle in zadetna sila za odstrel navedene divjadi:

Vrsta divjadi	Najmanjši kaliber mm	Najmanjša teža krogle g	Najmanjša zadetna sila kpm/100 m (E 100)
medved	7,0	11,0	350
jelenjad, kozorog, divji prašič, damjek	6,9	9,7	250
gams, muflon, volk	6,2	6,0	150
srnjad, ris, svizec	5,6	3,2	100
veliki petelin, ruševac	5,6	2,6	25

Za odstrel petelinov se lahko uporabljajo tudi šibre, katerih premer za velikega petelina ne sme biti manjši od 4 mm, za ruševca pa ne manjši od 3,5 mm.

Za spodaj navedeno divjad so dovoljene šibre z naslednjima najmanjšima premeroma:

poljska jerebica, kozica 2,5 mm
zajec, fazan, divja raca, gozdni jereb . . . 3 mm

Pri lovu na malo divjad je dovoljeno uporabljati šibrenice, ki se polnijo največ z dvema nabojema.

Po dveh zgrešenih streljih s kroglo mora gost plačati ponovno dnevno lovno pristojbino.

Na lovu je lovski gost dolžan upoštevati navodila spremljevalca in streljati le na divjad, katero mu ta določi.

Z dnevno lovno pristojbino lovski gost plača:

- pri lovu na jelenjad, srnjad, muflona, damjeka in divjega prašiča — vstop v lovišče, spremljevalca, uporabo lovskih naprav, pripravo trofeje za transport, organizacijo lova, uporabo psa, veččega sledenja po krvnem sledu;
- pri lovu na medveda — poleg navedenega pod 1 še izkoženje;
- pri lovu na gamsa — navedemo pod 1, razen uporabe psa, veččega sledenja po krvnem sledu;
- pri lovu na divjega petelina in ruševca — vstop v lovišče, spremljevalca in uporabo lovskih naprav;
- pri lovu na gozdnega jereba, malo divjad in zveri — vstop v lovišče in organizacijo lova.

Če gost ustrelji ali obstrelji divjad, ne da bi za to dobil od spremljevalca dovoljenje, plača kot odškodnino dvojno odstrelno takso ali dvojno odškodnino za zastrelitev.

Vse cene v ceniku so minimalne.

Če so cene v nekaterih loviščih Slovenije višje od cen v tem ceniku, je goste o njih treba predhodno seznaniti.

II. Lovne pristojbine, odstrelnine, odkup divjačine

Jelenjad

Lovna doba na:

jelena od 1. VIII. do 31. XII.

ruk od 10. IX. do 5. X.

košuto in tele od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

a) Odstrel jelena:

do 130 točk 250 \$
od 130,1 do 150 točk 400 \$
od 150,1 do 160 točk 550 \$

od 160,1 do 170 točk 650 \$
od 170,1 do 175 točk 900 \$
od 175,1 do 180 točk 1200 \$
od 180,1 do 185 točk 1500 \$
od 185,1 do 190 točk 1800 \$
od 190,1 do 195 točk 2000 \$
od 195,1 do 200 točk 2500 \$
od 200,1 do 204 točk 3000 \$
od 204,1 do 207 točk 3500 \$
od 207,1 do 210 točk 4000 \$
za vsako nadaljnjo točko po 500 \$

Za zastreljenega in nenajdenega jelena plača lovski gost odškodnino 500 \$, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, več sledenja po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelnina za košuto ali tele 40 \$

Za zastreljeno in nenajdeno košuto plača lovski gost 250 \$ in za tele 150 dolarjev odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene jelenjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Damjeki

Lovna doba na:

damjeka jelena od 1. IX. do 31. XII.

damjeka košuto in tele od 16. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina 30 \$.

a) Odstrel damjeka:

do 110 točk 150 \$
od 110,1 do 120 točk 250 \$
od 120,1 do 130 točk 400 \$
od 130,1 do 140 točk 600 \$
od 140,1 do 150 točk 900 \$
od 150,1 do 160 točk 1200 \$
od 160,1 do 165 točk 1500 \$
od 165,1 do 170 točk 2000 \$
od 170,1 do 175 točk 2600 \$
od 175,1 do 180 točk 3200 \$
za vsako nadaljnjo točko po 500 \$
zastreljen damjek 500 \$

b) Odstrel košute ali teleta 30 \$

Zastreljena košuta 200 \$

Zastreljeno tele 100 \$

c) Odkup uplenjenega damjeka je možen po dnevni tržni ceni.

Srnjad

Lovna doba na:

srnjaka od 16. V. do 31. X. (prsk od 25. VII. do 15. VIII.)
srno in mladiča od 1. IX. do 15. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

a) Odstrel srnjaka:

gumbarja 75 \$
do 60 točk 130 \$
od 60,1 do 70 točk 160 \$
od 70,1 do 80 točk 200 \$
od 80,1 do 90 točk 250 \$
od 90,1 do 95 točk 300 \$
od 95,1 do 100 točk 400 \$
od 100,1 do 105 točk 500 \$
od 105,1 do 110 točk 650 \$
od 110,1 do 115 točk 800 \$
od 115,1 do 120 točk 1000 \$
za vsako nadaljnjo točko do 130 točk 150 \$
za vsako nadaljnjo točko prek 130 točk 250 \$

Za zastreljenega in nenajdenega srnjaka plača gost 200 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več sledenja po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel srne ali mladiča:

Odstrelnina za srno ali mladiča 30 \$

Za zastreljeno in nenajdeno srno plača lovski gost 100 \$, za mladiča pa 50 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup odstreljene srnjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Mufloni

Lovna doba od 1. VIII. do 1. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

a) Odstrel ovna:

do 150 točk	600 \$
od 150,1 do 165 točk	800 \$
od 165,1 do 175 točk	1000 \$
od 175,1 do 185 točk	1300 \$
od 185,1 do 195 točk	1600 \$
od 195,1 do 205 točk	2000 \$
za vsako nadaljnjo točko po	350 \$

Za zastreljenega in nenajdenega muflona-ovna plača gost odškodnino 600 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu. Kot trofeja pripadajo lovskemu gostu rogovi z lobanjo.

b) Odstrel ovce ali jagnjeta:

Odstrelnina za ovco ali jagnje 60 \$
Za zastreljeno in nenajdeno ovco plača gost 130 \$ odškodnine, za zastreljeno in nenajdeno jagnje pa 65 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Gamsi

Lovna doba od:

1. VIII. do 31. XII.

prsk od 1. XI. do 10. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

a) Odstrel kozla ali koze:

do 70 točk	250 \$
od 70,1 do 80 točk	350 \$
od 80,1 do 85 točk	400 \$
od 85,1 do 90 točk	450 \$
od 90,1 do 95 točk	500 \$
od 95,1 do 100 točk	650 \$
od 100,1 do 103 točk	800 \$
od 103,1 do 106 točk	900 \$
od 106,1 do 109 točk	1200 \$
za vsako nadaljnjo točko po	350 \$

Za zastreljenega in nenajdenega kozla ali kozo plača lovski gost odškodnino 400 \$.

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in čop.

b) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Medved

Lovna doba: teden dni pred polno luno februarja, marca, aprila, oktobra, novembra in decembra.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta je 75 \$.

a) Odstrel medveda:

do 180 točk	1000 \$
od 180,1 do 200 točk	1500 \$
od 200,1 do 210 točk	2000 \$
od 210,1 do 220 točk	2400 \$
od 220,1 do 230 točk	2700 \$
od 230,1 do 240 točk	3100 \$
od 240,1 do 250 točk	3600 \$
od 250,1 do 260 točk	4000 \$
od 260,1 do 270 točk	4500 \$
od 270,1 do 280 točk	5000 \$
od 280,1 do 290 točk	5400 \$
od 290,1 do 300 točk	5800 \$
za vsako nadaljnjo točko po	300 \$

Za zastreljenega in nenajdenega medveda plača lovski gost odškodnino 2000 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu. Za zgrešen strel na medveda plača lovski gost odškodnino 300 \$.

Kot trofeja pripada gostu koža z lobanjo.

b) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Divji prašiči

Lovna doba: od 1. IV. do 16. II.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

Odstrelnina za merjasca:

do 90 točk	250 \$
od 90,1 do 100 točk	350 \$
od 100,1 do 105 točk	450 \$
od 105,1 do 110 točk	650 \$
od 110,1 do 115 točk	850 \$
od 115,1 do 120 točk	1000 \$
od 120,1 do 125 točk	1500 \$
za vsako nadaljnjo točko po	250 \$

Odškodnina za zastreljenega merjasca	450 \$
Odstrelnina za mladiča	65 \$
Odstrelnina za lanščaka	150 \$
Odstrelnina za svinjo	250 \$
Odškodnina za zastreljenega mladiča	40 \$
Odškodnina za zastreljenega lanščaka	100 \$
Odškodnina za zastreljeno svinjo	200 \$

Če se pogona udeleži najmanj 15 gostov, lov lahko plačajo pavšalno, po osebi 100 \$ dnevno.

S tem pavšalnim zneskom je plačana dnevna lovna pristojbina in odstrelnina za divje prašiče, uplenjene na pogonu.

Kot trofeja pripadajo gostu cekani. Če gost vzame kožo ali samo glavo, je zaželeno, da odkupi tudi divjačino; če je ne odkupi, plača 50 % vrednosti divjačine.

Odkup odstreljene divjadi po dnevni tržni ceni.

Divji petelin in ruševce

Lovna doba na:

divjega petelina od 10. V. do 31. V.

ruševca od 1. V. do 15. VI.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

Odstrelnina za divjega petelina 2000 \$

Odstrelnina za ruševca 650 \$

Odškodnina za zastreljenega ali s šibrami zgrešenega velikega petelina je 1500 \$, za ruševca pa 500 \$.

Kot trofeja pripada gostu divji petelin ali ruševce.

Gozdni jereb

Lovna doba od 1. IX. do 30. XI.

Dnevna lovna pristojbina 30 \$.

Odstrelnina za gozdnega jereba 75 \$

Odškodnina za zastreljenega in nenajdenega gozdnega jereba 30 \$

Kot trofeja pripada gostu gozdni jereb.

Mala divjad

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 30 \$.

Odstrelnine:

zajec (lovna doba od 1. X. do 1. I.)	30 \$
fazan (lovna doba od 1. IX. do 15. I.)	10 \$
poljska jerebica (lovna doba od 1. IX. do 30. XI.)	10 \$
divja raca (lovna doba od 15. VIII. do 15. I.)	8 \$
golob, grlica (lovna doba od 1. VIII. do 31. XII.)	1,5 \$
kozica (lovna doba od 1. VIII. do 15. I.)	1,5 \$

Odstreljena divjad pripada lovskemu gostu.

Zveri

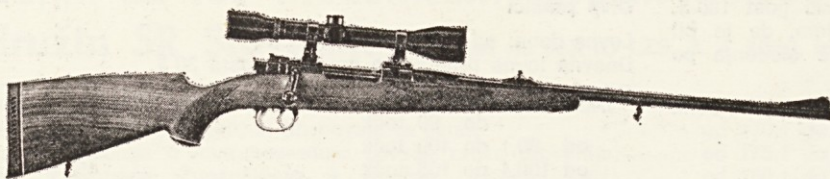
Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 30 \$.

Dnevna lovna pristojbina se ne plača, če gost odstrelji katerokoli tu navedenih zveri na lovu na drugo divjad, za katerega je plačal dnevno lovno pristojbino.

Odstrelnine:

volk (lovna doba od 1. X. do 28. II.)	1300 \$
volk do 1 leta starosti (lov. doba od 1. X. do 28. II.)	650 \$
volk zastreljen	650 \$
divja mačka (lovna doba od 1. XI. do 15. II.)	300 \$
kuna belica ali zlatica (lov. doba od 1. XI. do 15. II.)	130 \$
jazbec (lovna doba od 1. VIII. do 31. I.)	75 \$

Odstreljena divjad pripada lovskemu gostu.



LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- krogelne nabojne vseh vrst RWS, Hirtenberg, Sellier & Bellot, Sako in Remington,
- šibrene trap nabojne Hirtenberg po posebno ugodnih cenah,
- puške Steyr-Mannlicher po posebnih cenah,
- strelne daljnogledne in dvogledne tirolske optične tovarne Swarovski,
- poceni japonske strelne daljnogledne Tasco.

Pri izvozu v Jugoslavijo športnega in lovskega orožja ter strelnih daljnogledov in dvogledov vam vrnemo 18% avstrijskega prometnega davka!

Knjiga

Ocenjevanje lovskih trofej

ki jo je napisal Veljko Varičak, izdala pa — pred 5 meseci — LZS, je že **razprodana**. Ker se zainteresirani za knjigo še javljajo, se je LZS odločila za ponatis knjige. Da bi bila druga naklada te knjige oziroma priročnika ustrezna, zbiramo **prednaročila**. Prednaročilo brez oklevanja pošljite na naš navedeni naslov vsaj do 1. junija 1980. Predvidevamo, da bo cena dosedanja — 120 din za izvod.

Lovska zveza Slovenije
Župančičeva 9 — p. p. 505
61001 Ljubljana



IZDELUJEM

lesene okrasne podstavke

za lovske trofeje vseh vrst in

obešalnike

iz nog srnjadi. Cena je odvisna od velikosti in oblike podstavka in se giblje od 50 do 150 din (za podstavke za srnjače rogove in čekane divjega prašiča) ter od 250 do 500 din za podstavek za jelenje rogove.

Cenjenim naročnikom pošiljam vse naročeno po povzetju. Sprejemam reklamacije.

Vojin Pejčič, Sarvaš, Kolodvorska bb, 54204 Bijelo Brdo.

MALI OGLASI

Prodaj puško petelinko, kal. 16-16/70, z menjalnima cevema, kal. 16/70 — 7 × 57 R. Prodajam pa tudi menjalni cevi sami. — Jože Očepek, Jablana 19, 61410 Zagorje ob Savi.

Prodaj kratkodlake psičke istrijanke, stare po 2 meseca, odličnih staršev. — Anton Indihar, Rašica n. h., 61315 Velike Lašče, telefon (061) 781 104.

Prodaj 4 leta starega nemškega kdl. ptičarja s prav dobro tel. oceno. — Janko Troha, Cegelnica 36, 64202 Naklo, telefon (064) 47 221.

Prodaj češko bokarico, kaliber 12-7 × 57 R, z menjalnima cevema, kaliber 12-12, in s strelnim daljnogledom »Berlin« 4 ×. Prodajam tudi nabojne Nosler 11 g. — Jože Gril, Škrjančeva 4, 61000 Ljubljana, telefon (061) 41 408.

Zamenjam češko bokarico, kal. 7 × 57 R — 16, z menjalnima cevema, kal. 16-16, za bokarico, kal. 7 × 57 R — 12. **Prodaj terierko**, staro 9 mesecev. Telefon (061) 265 121.

Kupim dobro ohranjeno lovsko puško boroveljske izdelave, kal. 12 ali 16-7 × 65 R, s strelnim daljnogledom. Po možnosti tudi z menjalnima cevema. Ponudbe po telefonu od 14. ure dalje: (061) 796 135.

Prodaj dobro ohranjeni puški: brezpetelinko, kal. 12-12/70; risanico, kal. 8 × 57. — Franc Kosi, Vogričevci 40, 69240 Ljutomer.

Kupim knjigi: Lovske trofeje na Slovenskem in Po mojih lovskih stezah. — Ciril Grebenšek, Prešernova 7, 63320 Velenje, telefon (063) 851 314.

Lovci, pozor, nudi se vam izredna priložnost! Uvožena pes in psica, kratkodlaka ptičarja, oba z odlično telesno oceno in CACIB, bosta imela mladiče. Predniki so bili šampioni v lepoti — CACIB in prvaki v delu — CACIT. Odlična kombinacija. Upam, da bodo tudi mladiči z vrhunskimi prirojenimi zasnovami. Resni zainteresirani naj se zgledajo pri meni ali naj mi pišejo: Franček Rakuša, lastnik psarne Obreška, Sela 37, 62288 Hajdina.

Kupim rodovniško alpsko brak-jazbecarko, pod pogojem, da je v vsem izvrstna. Resne ponudbe poslati na naslov: Dragan Cvejič, Ribari, 15306 Prnjavor (Mačvanski).

Izdelujem lestence vseh vrst, viseče in stenske, iz jelenjega in srnjačjega rogova. Rogovje po možnosti preskrbi naročnik sam, ali pa ga dam jaz. — Jože Janežič, Špindlerjeva 1, 62310 Slovenska Bistrica.

Zaradi svoje starosti prodaj ljubitelju psov kratkodlako ptičarko z rodovnikom. Ima odlično oceno in je stara 4 leta. — Štefan Žilavec, Topolovci 21, 69261 Cankova.

Prodaj 3 mesece stare rodovniške posavske goniče. Javite se na naslov: Jože Smrekar, Podgorje 6 a, 62381 Podgorje pri Slov. Gradcu ali telefonično (062) 849 208.

Prodaj lovsko puško CZ, kaliber 8 × 57 IS, s strelnim daljnogledom Swarovski 4 × 32, s Suhl montažo. — Edvin Škabar, Stritarjeva 1, 66250 Ilirska Bistrica, telefon (067) 81 370.

Pogrešam nemško kratkodlako ptičarko Cino, rjave barve. Prosim, da mi proti nagradi sporočite vsako vest o njej. — Avgust Kosi, Črna vas 310, 61000 Ljubljana.

Prodaj novo boroveljsko bokarico, kal. 16-7 × 57 R, s strelnim daljnogledom Habicht (montaža Suhl). — Anton Gabrovec, Veliki Videm 9, 68212 Velika Loka — Trebnje. Informacije vsak dan po 14. uri.

Prodaj 7 letnikov nem. lovske revije »Wild und Hund« (Divjad in pes). Letniki od 73/74 do 79/80, vsak po 26 števil. — Tone Poljanec, Mestni trg 31, 64220 Škofja Loka.

SLIKE NA OVITKU:

7. **Pribe ali vivki ob pomladni selitvi na sever**

Foto Sergij Vuk, Diana

8. **Škorec v praznični majski »obleki«**

Foto Janez Papež, Diana

9. **Siva čaplja — prijateljica močvirij**

Foto Oskar Dolenc, Diana

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI:

Jelena v roku

Slika grebenka — avtor Jože Horvat-Jaki



